

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Program osnovna šola
NEMŠČINA
Učni načrt

2016

4. razred: 70 ur
5. razred: 105 ur
6. razred: 140 ur
7. razred: 140 ur
8. razred: 105 ur
9. razred: 96 ur
SKUPAJ: 656 ur

Program osnovna šola
Nemščina
Učni načrt

Avtorice posodobitve učnega načrta 2016:

dr. **Liljana Kač**, **Susanne Volčanšek**, **Suzana Ramšak**, Zavod RS za šolstvo

Strokovni recenzentki 2016:

dr. **Brigita Kacjan**, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta
Lidija Pelcl Mes, Osnovna šola Beltinci

Članice predmetne komisije, avtorice učnega načrta:

mag. **Nada Holc**, Zavod RS za šolstvo, predsednica
Stanka Emeršič, Osnovna šola Janka Padežnika Maribor
mag. **Herta Orešič**

Strokovna recenzenta:

dr. **Janez Skela**, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
Anita Volovšek, Javni vzgojno-izobraževalni zavod I. osnovna šola Rogaška Slatina

Redakcijski popravki:

mag. **Nada Holc**, Zavod RS za šolstvo

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Maja Makovec Brenčič**

Za zavod: dr. **Vinko Logaj**

Uredila: dr. **Liljana Kač**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Način dostopa (URL):

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_nemscina.pdf

Ljubljana, 2016

Učni načrt je bil določen na 175. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, dne 18. februarja 2016.

Posodobljeni učni načrt za predmet nemščina v osnovni šoli je pripravila predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta za nemščino. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet nemščina, določenega na 20. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje leta 1998. Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 114. seji leta 2008 in se seznanil z vsebinskimi in redakcijskimi popravki tega učnega načrta na 140. seji 17. februarja 2011.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:811.112.2(0.034.2)

KAČ, Liljana

Učni načrt. Program osnovna šola. Nemščina [Elektronski vir] / avtorice posodobitve učnega načrta 2016 Liljana Kač, Susanne Volčanšek, Suzana Ramšak. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport : Zavod RS za šolstvo, 2016

Način dostopa

(URL):http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_nemscina.pdf

ISBN 978-961-03-0333-6 (Zavod RS za šolstvo, pdf)

1. Gl. stv. nasl. 2. Volčanšek, Susanne 3. Ramšak, Suzana
283705856

Vsebina

1 OPREDELITEV PREDMETA	5
2 SPLOŠNI CILJI.....	7
2.1 Celostna zmožnost za medkulturno in medjezikovno komunikacijo.....	7
2.2 Razvijanje zmožnosti za vseživljenjsko učenje.....	8
2.3 Splošne zmožnosti.....	10
2.4 Sporazumevalna jezikovna zmožnost v nemščini	11
2.5 Namen pouka nemščine	11
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	13
3.1 Razvijanje sporazumevalne jezikovne zmožnosti v nemščini	13
3.2 Operativni cilji po vzgojno-izobraževalnih obdobjih.....	13
3.3 Obvezni in izbirni operativni cilji.....	20
3.4 Vsebine.....	21
3.4.1 Vloga vsebin za razvijanje zmožnosti.....	21
3.4.2 Učne teme po vzgojno-izobraževalnih obdobjih.....	23
4 STANDARDI ZNANJA.....	24
4.1 Doseganje ravni znanja nemščine v osnovni šoli	24
4.2 Standardi in minimalni standardi ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja.....	24
4.2.1 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 4. razreda.....	26
4.2.2 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 5. razreda.....	26
4.2.3 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 6. razreda.....	27
4.3 Standardi in minimalni standardi ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja.....	28
4.3.1 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 7. razreda.....	30
4.3.2 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 8. razreda.....	31
4.3.3 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 9. razreda.....	32
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	33
5.1 Uresničevanje ciljev predmeta.....	33
5.1.1 Razvijanje sporazumevalne jezikovne zmožnosti v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju	34
5.2 Individualizacija in diferenciacija.....	39
5.3 Medpredmetne povezave	40
5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja	42
5.5 Informacijska tehnologija	45
6 ZNANJE IZVAJALCEV	45

1 OPREDELITEV PREDMETA

V času čedalje intenzivnejših globalizacijskih procesov in z vse večjo mobilnostjo ljudi (realno in virtualno) dobiva pouk tujih jezikov čedalje večji pomen v vzgoji in izobraževanju. Znanje jezikov omogoča lažji dostop do informacij, intenzivnejše sodelovanje s sosedskimi in drugimi narodi na kulturnem in gospodarskem področju ter globlje medsebojno razumevanje. Koristi znanja nemščine v Evropi potrjuje več razlogov:

- nemščina je po številu govorcev najbolj razširjen materni jezik v Evropi; kot prvi jezik ga govori približno sto milijonov državljanov Evropske unije, in sicer v Nemčiji, Avstriji, Švici, Liechtensteinu ter v nekaterih delih Italije, Francije in Belgije;
- nemščina je najbolj razširjen drugi tuji jezik v Evropski uniji (takoj za angleščino); to pomeni, da ima nemščina ob angleščini kot jeziku svetovne komunikacije, zlasti v Evropi, velik sporazumevalni doseg;
- nemščina je pomembna na nekaterih poklicnih področjih z neposrednimi stiki bodisi na mikroravni male obrti v obmejnih regijah bodisi v okviru gospodarskega sodelovanja z nemškim govornim območjem;
- ob hrvaščini, madžarščini in italijanščini je nemščina eden izmed štirih sosedskih jezikov, kar ob primerni didaktični zasnovi omogoča razvoj večjezičnosti na pristnejši in bolj življenjski način;
- ne nazadnje je nemško govorno območje s slovenskim povezano s tradicijo srednjeevropskega kulturnega prostora. To je še posebno pomembno za spoznavanje in odkrivanje védenj o povezanosti kultur izhodiščnega (slovenskega) in ciljnega (nemškega) jezika.

Nemščina je za učence¹ v slovenski šoli tuji jezik. Namen, cilje in učinke poučevanja in učenja nemščine v programu osnovne šole opredeljujeta splošnoizobraževalni in organizacijski okvir, v katerem poteka šolanje v Republiki Sloveniji, ter Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO).² SEJO je dokument Sveta Evrope, ki omogoča primerljivo, jasno in pregledno določanje stopenj pričakovanih učnih rezultatov oziroma standardov za področje jezikovnega izobraževanja.

Sodobni jezikovni pouk je opredeljen kot nadgraditev komunikacijskega pristopa v dejavnostno in zmožnostno naravnano poučevanje in učenje jezikov. Procesi tako zasnovanega pouka se udejanjajo tudi z načeli in priporočili o osmih ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje.³

Pouk nemščine sledi novejšim spoznanjem ustreznih strok, kot so tujejezikovna didaktika, uporabno jezikoslovje in pedagoško-psihološke stroke, in temelji na pristopih, po katerih jezik

---

¹ V tem učnem načrtu izraz *učenec* velja enakovredno za *učenca* in *učenko*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

² Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje (2011). Svet Evrope, Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Dostopno na <http://www.europass.si/files/userfiles/europass/SEJO%20komplet%20za%20splet.pdf> (4. 1. 2016).

³ Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L 394/10, 18. 12. 2006.

razumemo kot sredstvo za sporazumevanje ter za medsebojno razumevanje in spoštovanje (razvijanje medkulturnih zmožnosti). Jezik je hkrati sredstvo za usvajanje in povezovanje kompetenc ter učnih vsebin med različnimi predmeti/disciplinami, kar posredno pomeni omogočanje globljega razumevanja dejstev, posplošitev, definicij in odnosov.

Ob tem je treba upoštevati še druge dejavnike, ki različno vplivajo na pouk:

- psihofizične značilnosti otrok in mladostnikov v posameznem vzgojno-izobraževalnem obdobju,
- čedalje večjo jezikovno in kulturno različnost učencev osnovnih šol, kar narekuje čedalje bolj individualizirane in diferencirane pristope,
- spoštovanje otrokovih in človekovih pravic z omogočanjem enakih možnosti vsem ne glede na socialni položaj, veroizpoved, spol, jezik in druge značilnosti.

Nemščina kot tuji jezik se poučuje po veljavnem predmetniku. V osnovnošolski program je lahko umeščena kot prvi tuji jezik (obvezni predmet) ali kot drugi/tretji tuji jezik (izbirni predmet). V tem učnem načrtu je opisan program za šestletno učenje nemščine kot obveznega prvega tujega jezika od četrtega do devetega razreda v okviru 656 šolskih ur. Prvega tujega jezika se začnejo učenci učiti v drugem razredu,⁴ tuji jezik kot izbirni predmet pa se večina učencev začne učiti že v prvem razredu.⁵

---

⁴ Gl. Učni načrt za tuji jezik v 2. in 3. razredu (2013), MIZŠ in ZRSŠ. Dostopno na http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_TJ_2._in_3._razred_OS.pdf (4.1.2016).

⁵ Gl. Učni načrt za tuji jezik v 1. razredu kot neobvezni izbirni predmet (2013). Dostopno na http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_razsirjeni/TJ_prvi_razred_izbirni_neobvezni.pdf (4. 1. 2016).

2 SPLOŠNI CILJI

2.1 Celostna zmožnost za medkulturno in medjezikovno komunikacijo

Pouk nemščine kot tujega jezika prispeva k izpolnjevanju vzgojnih in izobraževalnih nalog šole tako, da omogoča učencem razvoj njihovih sposobnosti, osebno rast in samouresničitev. Učenci pri pouku nemščine pridobivajo jezikovna in nejezikovna znanja ter razvijajo jezikovne zmožnosti, spretnosti, stališča in vrednote. Te jim bodo omogočile dejavno, uspešno in kritično vključevanje v njihovo osebno, šolsko in družbeno okolje, v nadaljnje šolanje in v prihodnje poklicno udejstvovanje.

Osrednji cilj učenja nemščine je doseganje celostne zmožnosti za medkulturno in medjezikovno komunikacijo, tj. usposobiti učenca za vsebinsko in situaciji ustrezno govorno in pisno sporočanje in sporazumevanje v tem jeziku, kar mu bo omogočilo vključevanje v vsakdanje življenje in kulturo govorcev tega jezika.

Pouk nemščine v osnovni šoli je hkrati prispevek k večjezičnosti in medkulturnosti tako v lastnem okolju kot v Evropi in zunaj evropskih meja. V ta namen učenci pri pouku:

1. razvijajo sporazumevalno kulturo in razumevanje večkulturnosti. Sporazumevalna kultura gradi na empatiji, spoštovanju in strpnosti do drugih kultur, sočasno pa odseva izkušnje in poglede lastnega okolja. Znanje jezikov omogoča medkulturni dialog in spodbuja pripravljenost na sobivanje in medsebojno spoštovanje. Cilj učenja tujega jezika je medkulturni govorec, ki je večč jezikovnega in nejezikovnega ravnanja v svoji lastni in v kateri izmed drugih jezikovnih in kulturnih skupnostih;
2. razvijajo lastno večjezičnost in jezikovno zavest. Večjezičnost je v sodobnem svetu vrednota, nemščina je našim učencem največkrat že drugi ali tretji tuji jezik. Učenci jezikovna znanja in zmožnosti uporabljajo tako za jezikovno ravnanje v zasebnem življenju kakor tudi kot temelj za nadaljnje učenje v srednji šoli in za delovanje na poklicnem področju. Jezike primerjajo med seboj in s tem razvijajo tudi svojo zmožnost analitičnega mišljenja. Z učenjem več jezikov hkrati ozaveščajo in krepijo svojo večjezikovno in (več)kulturno identiteto. Učenje jezika v okviru posameznikove ali družbene večjezičnosti pomeni dvig jezikovne zavesti v ožjem in širšem pomenu: jezik ali jeziki v neposrednem učenčevem okolju (v družini), v širšem okolju ali v šolskem okolju (jeziki, ki jih ponuja učenčeva šola v okviru obveznega ali obšolskega programa);
3. razvijajo zmožnost za vseživljenjsko učenje jezikov. Zmožnost učenja je ena izmed ključnih kvalifikacij, potrebnih za uspešno vseživljenjsko učenje, obenem pa kot zmožnost za sporazumevanje zunaj okvira prvega jezika oziroma materinščine s pripadniki drugih jezikovnih skupnosti in kultur. Splošni cilj pouka je tako vzgojiti otroka v uspešnega vseživljenjskega učenca. To pomeni, da učenci:
  - razvijejo pozitivna stališča do učenja in izobraževanja, motivacijo za nenehno učenje, učne navade, sposobnost za samostojno učenje in učenje skupaj z drugimi;

- spoznajo, razvijejo in usvojijo metode, strategije in tehnike učenja in usvajanja znanja ter se usposobijo za identifikacijo lastnih potreb, za načrtovanje lastnih ciljev in za samoevalvacijo.

Zmožnosti za medkulturno in medjezikovno komunikacijo sestavljajo tri področja:

- ključne zmožnosti za vseživljenjsko učenje,
- splošne zmožnosti,
- sporazumevalno jezikovno zmožnost.

2.2 Razvijanje zmožnosti za vseživljenjsko učenje

Velike spremembe v svetu dela, raznovrstnost družbenih okolij in čedalje hitrejši dostop do informacij zahtevajo od aktivnega prebivalstva vse večjo dejavnost, prilagodljivost in predvsem nenehno učenje. Za to so potrebne različne zmožnosti – kompetence, v dokumentih Evropske unije imenovane tudi **ključne kompetence** za vseživljenjsko učenje, ki so posamezniku potrebne za osebno izpolnitev in vseživljenjski razvoj, dejavno državljanstvo in vključevanje v družbo ter zaposljivost.

Pomembni dejavniki pri vseh kompetencah so: kritično mišljenje, ustvarjalnost, dajanje pobud, reševanje težav, ocena tveganj, sprejemanje odločitev, konstruktivno obvladovanje čustev ter odgovornost do znanja in ravnanja v družbi. Kompetence, imenovane tudi *dinamične zmožnosti*, so pomemben sestavni del izobraževalnih standardov in jih razvijamo dolgoročno, ves čas izobraževanja, to je procesno.

V nadaljevanju so opisani cilji vključevanja posameznih ključnih kompetenc v pouk nemščine.

Sporazumevanje v maternem oziroma prvem jeziku

Učenci razvijajo sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku na podlagi materinščine:

- iz materinščine prenašajo pridobljene sposobnosti in spretnosti, kot so opismenjevanje, slogovna izraznost in poznavanje načel besedilnosti,
- pri sprejemanju besedil (poslušanje in branje) se lahko odzivajo tudi v materinščini,
- pri sporazumevanju (sprejemanju in tvorjenju besedil) v nemščini uporabljajo sporazumevalne spretnosti in strategije, ki so jih razvili v materinščini,
- primerjajo razlike in podobnosti med maternim in ciljnim jezikom (besedišče, tipične slovnične strukture, pravorečje, pravopis itd.) ter se ozaveščajo za delovanje sistemov obeh jezikov, kar prispeva tudi k boljšemu razumevanju jezikovnega sistema materinščine.

Sporazumevanje v tujih jezikih

Učenci so v svojem družbenem okolju izpostavljeni številnim jezikom (tuji jeziki, jeziki okolja, uradni jeziki itd.), ki jih usvajajo načrtno ali nezavedno. Pri učenju drugih jezikov in pri sporazumevanju v teh jezikih učenci:

- uporabljajo znanja, veščine in strategije, ki so jih pridobili pri učenju nemščine, in obratno: pri učenju nemščine uporabljajo spretnosti in strategije, ki so jih razvili z učenjem drugih jezikov,

- pri pouku nemščine prepoznavajo pojave medjezikovnega vplivanja in se zanimajo za sosedske, regionalne, manjšinske, starodavne, znakovne in umetne jezike.

Zmožnost za pridobivanje novih znanj – učenje učenja

Učenci se pri pouku nemščine učijo, kako se učiti; prepoznavajo lastni kognitivni in učni slog, pri čemer:

- nadgrajujejo svoje izkušnje v učnem procesu in razvijajo učne strategije pri sprejemanju, tvorjenju in posredovanju besedil v tujem jeziku, npr. različne tehnike branja, pisanja, strategije pomnjenja (npr. besedišča), strategije pri vključevanju v pogovor, strategije za delo s sodobnimi tehnologijami, viri, podatki in gradivi,
- razvijajo zmožnost (samo)organiziranja lastnega učenja in (samo)vrednotenja znanja ter zavedanja o soodgovornosti za svoje učenje in znanje,
- razvijajo zanimanje za učenje sosedskih in tujih jezikov v šoli in zunaj nje,
- razvijajo vrednote in stališča, ki podpirajo učenje: lastno motivacijo, samozaupanje, sprejemanje potrebe po stalnem učenju itd.

Digitalna pismenost

Učenci pri pouku nemščine kritično uporabljajo informacijsko-komunikacijsko tehnologijo za pridobivanje, vrednotenje in shranjevanje informacij, za njihovo tvorjenje, predstavitev in izmenjavo ter za sporazumevanje in sodelovanje v mrežah na svetovnem spletu. Učenci razvijajo zmožnosti uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije tako, da:

- spoznajo in uporabljajo elektronske in spletne slovarje,
- pridobivajo podatke s spleta (spletne strani, video portali, družbena omrežja) in uporabljajo brskalnike in iskalnike v nemščini,
- jo uporabljajo za komuniciranje v nemščini in sodelovanje na daljavo (npr. s pomočjo e-pošte, e-telefona, spletnega socialnega omrežja, klepetalnice, video konference, bloga, foruma ipd.),
- pridobivajo gradivo o državah, v katerih govorijo nemško, in o Sloveniji iz tujih virov,
- izdelajo in objavljajo svoje izdelke in sporočila,
- predstavljajo svoje izdelke v nemščini (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno),
- se vključujejo v mednarodne mrežne projekte in šolska partnerstva.

Socialne in državljanske kompetence

Učenci razvijajo zmožnosti tvornega sodelovanja v skupini/družbi tako, da:

- upoštevajo dogovore, povezane z osebnim življenjem in življenjem v skupnosti (odnos do učitelja, sošolca, skupine; prevzemanje odgovornosti pri skupinskem delu),
- sprejemajo druge, drugačne in so strpni do drugače mislečih (zmožnost empatije),
- razvijajo zavest o lastni kulturi, narodni identiteti in državi,
- se zavedajo vloge posameznika v mednarodni skupnosti.

Samoiniciativnost in podjetnost

Učenci gradijo samozavest, samoiniciativnost in odgovornost tako, da:

- osmišljajo naučeno in prenašajo to znanje v vsakdanje življenje,
- razvijajo spretnosti načrtovanja, organiziranja, razčlenjevanja, sporočanja, izvajanja, vrednotenja, zapisovanja in sodelovanja v timu in si postavljajo stvarne učne cilje,
- prevzemajo pobude za reševanje problemov in pri tem vključujejo ustvarjalnost in inovativnost,

- sprejemajo tveganja in predvidijo morebitne posledice sprejetih odločitev,
- gradijo zavest o strokovni odgovornosti.

(Med)kulturalna kompetenca in (med)kulturalna zavest

Učenci pridobivajo čustvene, moralne in etične vrednote tako, da:

- izražajo ideje, izkušnje in čustva z glasbo, vizualizacijo in zgodbami,
- zaznavajo pomen estetskih dejavnikov v vsakdanjem življenju,
- razvijajo lastne ustvarjalne zmožnosti,
- spoznavajo in ozaveščajo kulturno in jezikovno raznovrstnost Evrope in drugih regij (primerjajo npr. nagovore v pismih, pozdrave ipd.),
- razvijajo pozitiven odnos do sosedskih in tujih jezikov, do govorcev in njihovih kultur,
- oblikujejo pozitiven odnos do dvojezičnosti; primerjajo obe kulturi in kulturni dediščini, ugotavljajo prepletanje kultur ter se zavedajo pomena maternega jezika in lastne kulture,
- spoznavajo, da je večjezičnost vrednota.

Matematična pismenost in osnovne kompetence v naravoslovju ter tehnologiji

S sprejemanjem besedil, ki uvajajo osnovna matematična in temeljna načela naravnega sveta, učenci:

- razvijajo zmožnost razumevanja in raziskovanja konceptov in pojmov,
- odkrivajo odnose med dejstvi, posplošitvami in definicijami,
- poglobljajo zmožnost logične in prostorske predstavljalnosti (učenje z modelom, z miselnimi vzorci, ugotavljanje zakonitosti v jeziku – zgradba stavkov itn.),
- spreminjajo oziroma prenašajo informacije v drugačno simbolno obliko ali jezik (npr. ubeseditev številčnih podatkov, informacij iz grafov, tabelnih prikazov).

2.3 Splošne zmožnosti

Pri pouku nemščine učenci pridobivajo in nadgrajujejo svoja splošna znanja in kompetence. Splošne zmožnosti vključujejo:

- učenčeva splošna znanja o svetu (deklarativno znanje), ki si ga je pridobil z izkušnjami, izobraževanjem ali iz različnih virov informacij, in njegovo poznavanje sveta,
- socialne zmožnosti,
- zmožnost učenja in učne strategije ter
- vrednote, stališča, osebna pričakovanja in osebne dejavnike (motivacija, značaj, sposobnosti).

Jezike, s katerimi se srečuje posameznik v svojem življenju, razumemo kot del **trajnostnega razvoja posameznikove osebnosti in njegovega okolja** kot celote. Šole v vzgojnem načrtu načrtujejo dejavnosti, ki povečujejo socialno vključenost učencev, njihovo odgovornost do narave, okolja in do lastnega telesnega in duševnega zdravja. Tudi pouk nemščine naj ustrezno odpira prostor za razvoj znanj, spretnosti in kompetenc, ki prispevajo k temu.

Te so:

- priprava učencev na življenje v skupnosti, kar se kaže predvsem v ustvarjanju in negovanju tvornega sodelovanja, kakovostne komunikacije in vplivanju na oblikovanje stališč, vrednot in življenjskih navad otrok in mladostnikov,

- motiviranje za dejavno državljanstvo ob upoštevanju kulturne dediščine in tradicionalnih vrednot ožjega in širšega življenjskega okolja,
- razvoj občutljivosti za odkrivanje kratkoročnih in dolgoročnih ekoloških, socialnih, kulturnih in političnih posledic navzkrižnih interesov posameznikov in skupin ter sposobnost ustreznega ravnanja.

2.4 Sporazumevalna jezikovna zmožnost v nemščini

Cilj pouka nemščine je znanje jezika, ki je v tem učnem načrtu opredeljeno kot sporazumevalna jezikovna zmožnost. Sestavljajo jo jezikovna, pragmatična in sociokulturna zmožnost.

- Jezikovna zmožnost se nanaša na glasoslovna, oblikoslovna, besedoslovna, skladijska znanja (védenja), besedilno raven in spretnosti (branje, poslušanje, govorjenje, pisanje) ter na zmožnost za uspešno sprejemanje, tvorjenje ter posredovanje različnih vrst govorjenih in pisnih besedil v tujem jeziku.

CILJ: Učenci spoznavajo jezikovni sistem nemščine in razvijajo zmožnost uporabe jezikovnih znanj za razumevanje in tvorjenje besedil.

- Pragmatična zmožnost se izraža v ustrezni rabi jezikovnih virov in upoštevanju okoliščin pri sprejemanju, tvorjenju besedil, kot je tekočnost govora, prilagodljivost govorcev, razumevanje in strukturiranje besedila.

CILJ: Učenci spoznavajo in razumejo osnovne lastnosti besedil. Na podlagi teh znanj pravilno interpretirajo oziroma tvorijo besedila.

- Sociokulturna zmožnost je vez med sporazumevalnimi in drugimi zmožnostmi. Je pomemben dejavnik pri ozaveščanju in udejanjanju medkulturne komunikacije. Zajema upoštevanje socialnih norm, uporabo vljudnostnih vzorcev, kot so naslavljanje, oproščanje, prošnje; prilagajanje odnosov med različnimi skupinami, generacijami, spolom itd.

CILJ: Učenci spoznavajo družbeno-jezikovna in družbeno-kulturna pravila sporazumevanja ter razvijajo strategije za ustrezno sporazumevanje.

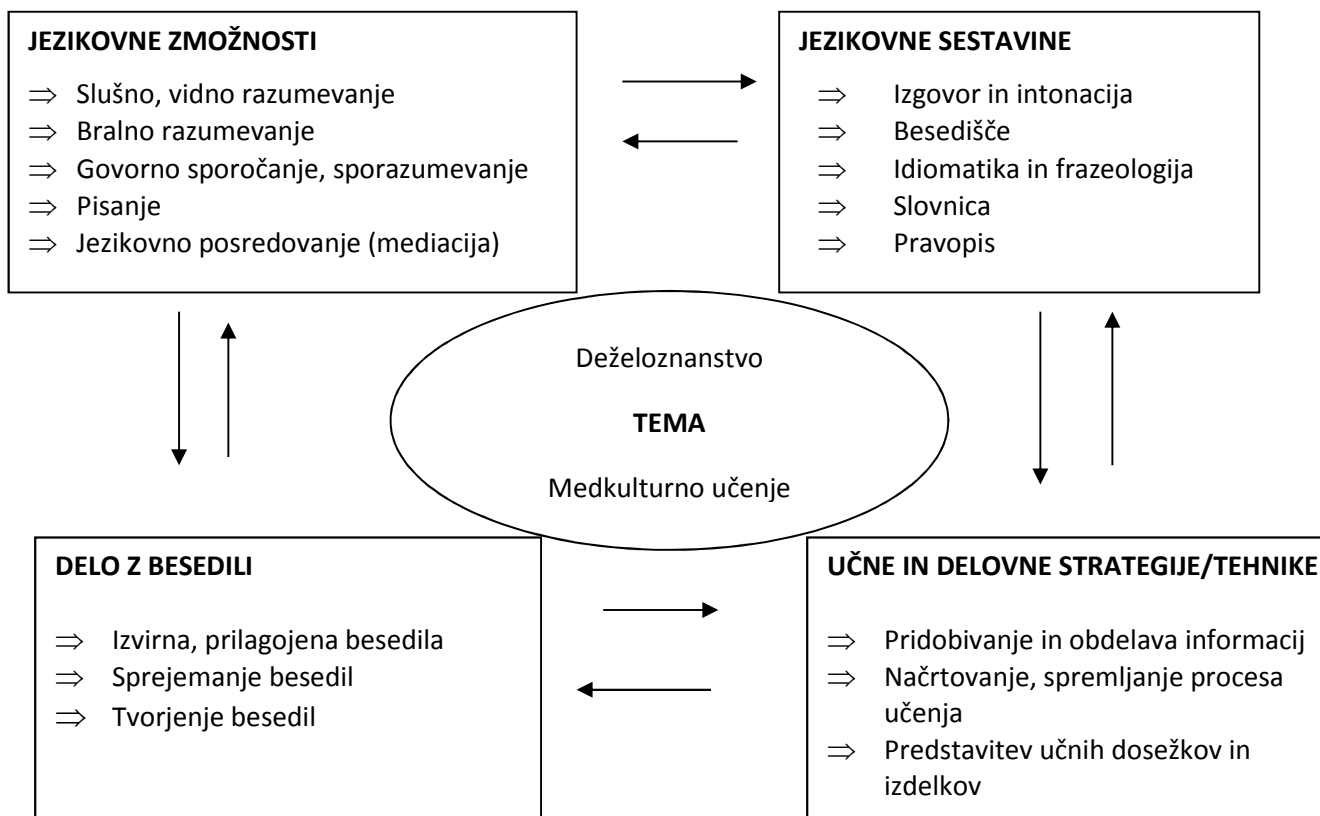
2.5 Namen pouka nemščine

Pouk tujega jezika naj bi učence usposobil za ustrezno, situaciji primerno jezikovno ravnanje, to je za funkcionalno rabo jezika. Za ta namen posreduje učencu potrebna jezikovna sredstva (besedišče in idiomatiko, jezikovne vzorce, izgovor, intonacijo, pravopis, slovnico) in za jezikovni učni proces pomembne učne tehnike in strategije. Usposablja ga za sprejemniške oziroma receptivne jezikovne zmožnosti (slušno, vidno in bralno razumevanje) in za tvorbenne oziroma produktivne jezikovne zmožnosti (govor, pisanje in mediacijo).

Pri razvijanju sporazumevalne in drugih zmožnosti so izhodišče pouka besedila, ki seznanjajo učence s kulturo in z življenjsko stvarnostjo ljudi, katerih jezika se učijo. K razvijanju uporabnih in življenjskih znanj ter pozitivnih vrednot pa učence spodbujamo z ustreznimi učnimi temami in vsebinami, ki nagovarjajo njihove interese in potrebe.

Namen pouka nemščine in pričakovanja od njega so različna glede na to, kdaj učenci vstopijo v učenje, saj se nemščina kot tuji jezik različno umešča v okvir jezikovnega vzgajanja vsake posamezne šole (kot prvi ali izbirni/drugi tuji jezik).

Pouk nemščine ponazarja spodnji prikaz.

Posamezni učenec dosega v določenem času različno raven sporazumevalne zmožnosti, kar je odvisno od številnih dejavnikov. Notranji dejavniki so starost, kognitivni razvoj, splošna znanja, osebnostni dejavniki, pričakovanja in odnos do učenja ciljnega jezika ter do govorcev in njihove kulture; od zunanjih dejavnikov pa je najpomembnejši stik z jezikom v okolju. Učitelj mora te razlike priznavati in jih upoštevati pri opredeljevanju operativnih ciljev pouka.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Osrednji cilj pouka nemščine – znanja in zmožnosti, ki omogočajo učinkovito sporazumevanje – je v učnem načrtu naveden v opredelitvi splošne in sporazumevalne jezikovne zmožnosti (poglavji 2.3 in 2.4). V nadaljevanju sledi operacionalizacija teh zmožnosti z opisom sestavin predvsem jezikovne zmožnosti.

3.1 Razvijanje sporazumevalne jezikovne zmožnosti v nemščini

Razvijanje sporazumevalne jezikovne zmožnosti v nemščini se nanaša na sprejemanje, tvorjenje in posredovanje besedil v nemščini.

Cilji:

- poslušanje in slušno in slušno/vidno razumevanje; učenci razvijajo zmožnost slušnega razumevanja;
- branje in bralno razumevanje; učenci razvijajo zmožnost bralnega razumevanja;
- govorno sporazumevanje; učenci se govorno sporazumevajo;
- govorno sporočanje; učenci govorno sporočajo;
- pisno sporočanje; učenci pisno sporočajo;
- jezikovno posredovanje; učenci govorno in/ali pisno posredujejo iz nemščine v slovenščino in obrnjeno.

3.2 Operativni cilji po vzgojno-izobraževalnih obdobjih

V tem poglavju posredujemo ključne cilje, kaj naj bi učenci znali, zmogli, vedeli v posamezni sporazumevalni zmožnosti ob koncu drugega in tretjega izobraževalnega obdobja. Cilji so v preglednicah prikazani tako, da tretje vzgojno-izobraževalnih obdobjih vključuje in nadgrajuje znanja, zmožnosti in učne strategije drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Paralelni prikaz operativnih ciljev drugega in tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja omogoča vpogled v napredek in procesnost pridobivanja znanj ter v pričakovani jezikovni prirastek po določenem času učenja.

Poslušanje in slušno/vidno razumevanje

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • pri poslušanju in poslušanju z gledanjem razumejo preprosta jezikovna sporočila, posredovana v standardnem jeziku pri počasnem in razločnem govoru, • razumejo preproste jezikovne izjave in krajša različna slušna besedila z znanim besediščem pri razločnem in počasnem govoru (potrebne so ponovitve),	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • razumejo kompleksnejša jezikovna sporočila, primerna svoji starosti, jezikovnemu znanju in interesom, • pri poslušanju in reševanju nalog prepoznajo ključne besede, • prepoznajo glavno misel, osebe, kraj in čas dogajanja slišane besedila, • izluščijo bistvo zahtevnejšega besedila in

<ul style="list-style-type: none"> • prepoznajo temo pogovora, ki ga spremljajo, • sledijo preprostim sporočilom, navodilom in pogovornim temam, ki se nanašajo na znane situacije, • poslušajo in izluščijo nekatere podrobnosti iz besedila. 	<p>njegove glavne misli;</p> <ul style="list-style-type: none"> • izluščijo ob splošnih tudi posamezne podrobnosti oziroma podatke iz besedila (pri slišanih besedilih, ki se nanašajo na njihov izkušenski svet in vsebujejo znano besedišče).
---	--

Bralno razumevanje

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • berejo in razumejo kratka, z minimalnimi jezikovnimi sredstvi izražena sporočila (navodila, opozorila, nasvete, čestitke, vabila), • prepoznajo neznane besede, tudi če so v zanje dojemljivem kontekstu, • berejo počasi kratka besedila, • berejo in razumejo besedila, ki so slikovno podprta, • berejo rime, pesmi in preproste uganke. 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumejo krajša sporočila, ki so tematsko vezana na vsakdanje življenje, • v omejenem obsegu razumejo neznane besede, ki jih prepoznajo iz konteksta, • izluščijo glavne misli daljšega prebranega besedila in tudi nekaj podrobnosti, • berejo in razumejo besedila z omejenim številom zahtevnejših slovničnih struktur, • razumejo dialoška besedila, • znajo poiskati posamezne informacije v kratkih besedilih, • doumejo bistvo krajšega literarnega besedila, • poznajo osnovne tehnike branja, • razvijejo kritičen odnos do prebranega besedila.

Govorno sporočanje

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo pogosto rabljeno, omejeno besedišče s tematskih področij, primernih in zanimivih zanje, • obvladajo omejeno število kratkih, naučenih povedi in nekaj osnovnih skladenjskih vzorcev, • dajejo kratke izjave k obravnavanim temam ali besedilom, • opišejo slikovno gradivo, vezano na obravnavano temo, • recitirajo ali zapojejo preproste pesmi. 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktivno uporabljajo izbor temeljnega besedišča in najpomembnejših struktur, • uporabljajo znane govorne vzorce, • v preprostih situacijah ob uporabi jezikovne in nejezikovne pomoči samostojno in povezano pripovedujejo, poročajo ter opisujejo (npr. znajo opisati sliko z znanimi informacijami), • izražajo razpoloženje, zadovoljstvo in nezadovoljstvo, • izražajo zanimanje za nekaj in se nad nečim navdušujejo.

Govorno sporazumevanje (interakcija)

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavijo socialne stike, • se usposobijo za osnovno govorno sporazumevanje in sporočanje, • uporabljajo pogosto rabljeno, omejeno besedišče s tematskih področij, primernih in zanimivih zanje, • tvorijo kratka govorna besedila, medsebojne dialoge, • se kratko govorno odzovejo na slišano ali prebrano besedilo, • govorijo ali pojejo primerna izvirna besedila v nemščini (npr. pesmi, izštevanka), • uporabljajo nabor osnovnih jezikovnih struktur. 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • začnejo in končajo pogovor, • se znajdejo v preprostih pogovorih, • se udeležujejo pogovorov, ki se nanašajo na njihov svet, • se ustrezno jezikovno odzivajo na vprašanja in napotke, ki se nanašajo na njihov izkušenjski svet, • izrazijo mnenje o znani temi, • nekaj predlagajo, predlog sprejmejo ali zavrnejo, • sprejmejo voščilo in se zahvalijo zanj, • nekaj ponudijo, ponudbo sprejmejo (se zahvalijo) ali jo zavrnejo, • izrazijo strinjanje in/ali odklonijo nekaj, • s svojimi vrstniki odigrajo preproste vloge, v katerih se pogosto znajdejo v drugem jezikovnem okolju, • poiščejo pomoč pri sogovorniku, če česa ne razumejo.

Pisanje

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se izrazijo s preprostimi besednimi zvezami in povedmi, • tvorijo kratka besedila po danem vzorcu: voščilnica, vabilo na rojstni dan, razglednica, • povezujejo besedne dele z nebesednimi, • samostojno napišejo nekaj besed ali fraz, • samostojno tvorijo kratko sporočilo, razglednico, voščilo. 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napišejo kratka vodena sporočila, • različne besedilne vrste zapišejo strukturirano, v preprosti obliki, po iztočnicah, • tvorijo preprosta besedila z uporabo predloženega vzorca in s posnemanjem podobnih besedil, • samostojno strukturirano napišejo vsebine, ki so jim blizu (družina, prijatelji, šola, živali, slavne osebe), • preoblikujejo obravnavane učne vsebine v osebna sporočila in pripovedi, • se uvajajo v uporabo slovarja in drugih sodobnih pripomočkov (npr. spleta), • razvijajo občutljivost za različnost besedil (nagovor, sklep idr.).

Jezikovno posredovanje

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jezikovno posredujejo v preprostih, vsakodnevnih situacijah (npr. razumevanje govornih besedil, npr. risank v nemščini) in pomen preprostih slikovnih oznak, • smiselno prenesejo osebne in preproste vsebine (besede, besedne zveze, povedi) na znane teme iz nemščine v slovenščino.	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v vsakdanjih situacijah govorno posredujejo v slovenščini, če gre za njim znane in enopomenske vsebine (posredujejo bistvo sporočila, npr. filma, nekemu, ki ne razume nemško), • v nemščini govorno ali pisno posredujejo bistvo preprostih slovenskih besedil in pomen slikovnih oznak.

JEZIKOVNA SREDSTVA

Glasoslovje

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo fonetične in intonacijske elemente standardne nemščine, pri čemer se jim dopuščajo napake, • razlikujejo različne glasove v nemščini, • ustrezno izgovarjajo nemške samoglasnike, dvoglasnike, zveneče in nezveneče soglasnike.	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo fonetične in intonacijske elemente standardne nemščine.

Leksikalna zmožnost

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporabijo temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov, ki jim omogočajo, da se v vsakdanjih situacijah in o poznanih jim temah izrazijo pravilno, uporabijo oblike utrjevanja besedišča in ponavljanja.	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporabijo usvojeno besedišče v novih kontekstih, • uporabijo besedišče pri jezikovni produkciji, črkujejo in obvladajo pravopis aktivnega besedišča.

Slovnična zmožnost

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavijo vsebine in dejanja kot sedanja, pretekla in prihodnja (Präsens; Perfekt na receptivni ravni), • tvorijo trdilne in nikalne povedi ter vprašanja, odgovore in zahteve (vrstni red, samostalnik, glagol, vprašalnica), • poimenujejo in opišejo osebe, stvari ali vsebine (ed. in mn. samostalnikov, določni in nedol. člen, svoj. zaimek, pridevnik, prislov), • izrazijo preprosto prošnjo, željo, dovoljenje, prepoved (želelnik Ich möchte), • povedo kraj, čas (predlogi), • štejejo (glavni števniki). 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavijo vsebine in dejanja kot sedanja, pretekla in prihodnja (Präsens, Perfekt, Futur, Präteritum), • pravilno uporabijo pogoste fraze in preproste strukture v vsakdanjih situacijah, • brez težav opišejo osebe, dogodke, stvari, dejavnosti (samostalniki v ednini in množini, pridevniki, prislovi), • zanikajo in pritrdijo, • postavljajo vprašanja in nanje odgovarjajo (vprašalnica, odgovori da in ne itd.), • primerjajo (osnovnik, primernik in presežnik), • izrazijo strinjanje in nestrinjanje (Ich bin/bin nicht einverstanden), • navajajo količino in vrstni red (števila, vrstilni števniki), • dovoljujejo, prepovedujejo, izražajo možnost (modalni glagoli), verjetnost (ich kann, kann nicht, muss, möchte), • izražajo čustva, mnenje, želje, prošnje, • izražajo ukaze (velelnik), • izražajo podatke za čas, kraj in razloge (podredni in priredni vezniki).

DELO Z BESEDILI

Učenci pri delu z besedili izvajajo različne dejavnosti.

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preberejo/poslušajo kratka besedila in iz njih povzamejo informacije, • prepoznajo vsebino besedil in jih v preprosti obliki obnovijo, • preprišejo krajša besedila in se jih naučijo na pamet, • v preprostih stavkih prosto predstavijo ritme in pesmi ali jih zapojejo, • na podlagi prebranega igrajo kratke, preproste igre vlog, • izdelajo plakate (ob pomoči učiteljev, 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preberejo/poslušajo (tudi daljša) besedila z znano tematiko, • iz kratkih besedil povzamejo informacije in jih napišejo za druge, • izluščijo vsebino, razumejo smisel in ga argumentirajo, • tiho in glasno berejo dialoge, opisna in pripovedna besedila, • berejo in pišejo kratka osebna pisma, • na podlagi prebranega izdelajo miselni vzorec, plakat, stenski časopis ipd. (z

dvojezičnega slovarja).	uporabo dvo- in enojezičnega slovarja), <ul style="list-style-type: none"> • ubesedijo zgodbo v sliki in grafikonu, • na podlagi slišane ali prebranega uporabijo preproste oblike kreativnega pisanja.
-------------------------	---

Besedila za razvijanje slušnega in bralnega razumevanja v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Besedila za razvijanje slušnega razumevanja so kratka, preprosta, po potrebi prilagojena, govorna v standardni različici nemščine, govor je ustrezno počasen in razločen. Besedila so lahko posredovana v medsebojni komunikaciji v živo ali prek medijev. Besedila učenci poslušajo večkrat (dvakrat do trikrat, po potrebi z dodatnimi pojasnili, prilagoditvami). Svoje razumevanje pokažejo z nebesednim (ravnanjem) in besednim odzivom. Besedni (govorni ali pisni) odziv v nemščini je kratek, daljši govorni odziv (npr. povzemanje glavnih misli besedila) je lahko tudi v slovenščini.

Zapisana besedila za razvijanje bralnega razumevanja so kratka (2–3 odstavki), večinoma prilagojena in poenostavljena ter jasno strukturirana, napisana v standardni različici nemščine, s konkretno vsebino, pogosto rabljenim besediščem in preprostimi slovničnimi strukturami.

Vrste besedil so lahko razlage in navodila za razredne in druge dejavnosti, dialogi, opisi (dogajanj, oseb, živali, stvari, prostora, kraja), priložnostna besedila (čestitka, voščilo, vabilo, razglednica), obvestila, pesmi (poezija, petje), osebna pisma, poročila, pravila, navodila (za uporabo preprostih naprav ali izdelavo stvari), pravljice, programi prireditev, razglasi, recepti, reklamna sporočila, risanke, šale, televizijski in radijski sporedi, urniki, zgodbe, basni, filmi.

Besedila za razvijanje slušnega in bralnega razumevanja v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Besedila so tudi daljša, delno prilagojena ali izvirna, govorna razmeroma počasi in dokaj razločno. Besedila posegajo na raznolika tematska področja in z več abstraktne vsebine. Glede na vrste besedil so ta lahko dialoška, prilagojena dramska, priložnostna besedila, navodila, poljudnoznanstveni članki, opisi dogajanj, oseb, prostora, poti, kraja, države, pojava, razlage pojma, obvestila, pesmi, šale, pripovedi, anekdote, zgodbe, biografije.

Govorjena besedila v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Preproste, kratke in jasno strukturirane (običajno predhodno naučene/poučevane) sporočanje dejavnosti, ki so učencu znane vnaprej: glasno branje, kratek situacijski dialog, enogovorna dejavnost ob vidni ali besedni iztočnici, igranje vnaprej naučene vloge, petje, izštevanje, tvorjenje zelo preprostih navodil ob jasno podanih iztočnicah, poimenovanje stvari, oseb, dejanj, lastnosti itn. v neposredni okolici/na slikah, recitiranje pesmi, pojasnjevanje (preproste tabele, grafi itn.), opisi vsakodnevnih, rednih aktivnosti, živali, predmetov, krajev itn., pozdravljanje, zahvaljevanje, preproste, kratke in jasno strukturirane sporazumevalne dejavnosti v učencu znanih okoliščinah (t. i. interaktivne dejavnosti): učenec sprašuje in odgovarja na preprosta vprašanja o znani situaciji, se besedno in nebesedno

odziva na iztočnice (npr. vprašanja, navodila, pozivi itn.), sodeluje v vnaprej naučenih dialogih ali po vnaprej pripravljenem vzorcu, izraža svoje mnenje, pritruje, zanika, izraža počutje, zahvalo, voščila in dobre želje, navezuje stik, se opravičuje, se poslavlja, telefonira, uresničuje svoje interese (izraža potrebe in želje, prepovedi, prošnje, išče in ponuja pomoč), nakupuje.

Govorjena besedila v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Preproste, krajše in večinoma jasno strukturirane sporočanje dejavnosti: enogovorna dejavnost ob vidni ali besedni iztočnici oziroma brez iztočnic, glasno branje, opisovanje, predstavljanje, tvorjenje navodil itn., preproste, krajše in večinoma jasno strukturirane sporazumevalne dejavnosti v učencu znanih okoliščinah. Učenec sprašuje in odgovarja na preprosta vprašanja, se besedno/nebesedno odziva na iztočnice (npr. vprašanja, pozivi itn.), sodeluje v vnaprej naučenih in nenaučeni dialogih (informativnih, izraža svoje mnenje, pritruje, zanika, izraža počutje, zahvalo, voščila in dobre želje, navezuje stik, se opravičuje in poslavlja, telefonira), uresničuje svoje interese (izraža potrebe in želje, prepovedi, prošnje, išče in ponuja pomoč), izraža počutje in občutke (presenečenje, zadovoljstvo, zanimanje itn.), sodeluje v igrah vlog, razpravlja.

Pisna besedila v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Učenec piše besedila z vodenimi nalogami (vnosni podatki: besedilo, slike, ključne besede, podatki, tabele, že pripravljene vzorci besedila itn.). Vrste tvorjenih besedil so lahko dnevnik dejavnosti (v obliki tabele), elektronsko sporočilo, navodila, obrazci (izpolnjevanje vprašalnikov, tabel, miselnih vzorcev itn.), opisi (oseb, prostora, predmetov, poti), osebni slovarji (tudi slikovni), razglednice, sezname (nakupovalni), sporočila, stripi, vabila, voščilnice, zapiski.

Pisna besedila v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Učenec piše besedila z vodenimi nalogami (vnosni podatki: besedilo, slike, ključne besede, podatki, tabele, pisno besedilo kot izhodišče itn.). Vrste pisnih besedil so lahko blogi, članki, npr. za šolska glasila, deli besedila, dnevnik (dejavnosti, o preteklih dogodkih), elektronska sporočila, intervjuji, letaki, navodila, povzetki – obnove (prebranega besedila), obrazci, oglasi, opisi, osebna pisma, osebni slovarji, poročila, prispevki na forumih, razglednice, sestavki, sezname, sporočila, stripi, ustvarjalno pisanje, vabila, npr. na šolski ples, voščilnice, zapiski, zgodbe po iztočnicah.

KULTURNA ZMOŽNOST

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje
Sociokulturna zmožnost	
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> na preprost način, v vsakdanjih situacijah komunicirajo in sodelujejo. 	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> delajo s partnerjem in v skupini, poznajo pomembne tradicionalne navade in običaje iz vsakdanjega življenja, razvijajo strpen odnos do drugače mislečih.
Medkulturna zmožnost	
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> pridobivajo zavest o različnosti ljudi, jezikov, kultur, se ozaveščajo za lasten in tuj način vedenja ter življenja, tako da so odprti za sprejemanje drugačnosti, se postopoma ozaveščajo o značilnostih Avstrije, Nemčije in Švice, se z uporabo listovnika (portfolia, jezikovne mape) medkulturno ozaveščajo. 	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> starosti primerno in z vidika svojih izkušenj komunicirajo v okviru tem: <i>geografska danost, vsakdanja kultura, mladi ljudje</i>, primerjajo lasten kulturni vrednostni sistem z drugimi in pri tem razvijajo lastno kulturno identiteto, primerjajo šolski vsakdanjik, praznike v Sloveniji in v državah, v katerih govorijo nemško, pišejo o znamenitostih držav, v katerih govorijo nemško, preprosto predstavijo lastno državo in države, v katerih govorijo nemško, imajo osnovno znanje glede vsakdanje kulture v državah, v katerih govorijo nemško (način življenja, prazniki, znamenitosti), svoje medkulturne stike spremljajo in dokumentirajo z uporabo jezikovnega listovnika.

3.3 Obvezni in izbirni operativni cilji

Obvezni operativni cilji

Obvezni operativni cilji se nanašajo na znanja, potrebna za splošno izobrazbo ob koncu osnovne šole in namenjena vsem učencem, zato jih mora učitelj obvezno obravnavati. Pri pouku nemščine se sem uvrščata razvijanje sporazumevalne zmožnosti v nemščini na različnih ravneh (četrti poglavje) in razvijanje drugih zmožnosti ter ključnih kompetenc, ki so opisane v poglavjih 2.1 in 2. Zmožnosti, operativni cilji in vsebine so razdeljeni na ravni glede na število ur učenja. Učitelj jih prilagaja glede na razvojno stopnjo učenca in njegovo jezikovno predznanje celostno ali po posameznih zmožnostih. Vsaka raven vsebuje opis jezikovnih znanj in spretnosti ter opis splošnih priporočenih tem in vsebin, na podlagi katerih učenec udejanja uporabo teh znanj.

Izbirni operativni cilji

V nasprotju z obveznimi cilji je doseganje izbirnih ciljev prepuščeno učiteljem. Presoja o obsegu izbirnih ciljev temelji na njihovem poznavanju učencev, na njihovih sposobnostih in spoznavnih interesih ter na razpoložljivem času. Učitelj lahko izbirne cilje dosega s celotnim oddelkom ali samo z delom oddelka.

Med izbirne cilje spadajo dodatna ali poglobljena znanja, ki jih učitelj obravnava glede na zmožnosti in interese učencev. To so učne vsebine, ki jih uvaja na svojo pobudo ali na željo učencev z inovativnimi pristopi v okviru letnega delovnega načrta šole. Izbirni cilji so lahko tudi cilji na višji zahtevnostni ravni (npr. raven B1 po SEJO). V tem primeru so namenjeni delu oddelka, višje motiviranim in jezikovno nadarjenim ter talentiranim učencem, ki želijo poglobljati svojo sporazumevalno zmožnost v nemščini.

Izbirne vsebine vključujejo tudi izbrane tematske sklope s področja kulture ter književnosti. Pri izboru tem učitelj upošteva merilo ustreznosti (primernosti razvojni stopnji učenca in znanju jezika) ter aktualnosti in zanimivosti za učenca. Med izbirne cilje in vsebine spadajo npr. obravnava aktualnih dogodkov, zaznamovanje pomembnih dogodkov, kot so dan knjige, evropski dan jezikov, razna praznovanja, priprava na različne medkulturne izmenjave, interdisciplinarne ekskurzije, umetniško ustvarjanje ipd.

Učitelj določa izbirne cilje v okviru teh učnih vsebin in dejavnosti:

- delo z izvirnimi besedili (mladinski tisk, umetnostno besedilo, mladinska revija, film, popevka, spletna stran),
- ustvarjalne dejavnosti (šolsko glasilo, kreativno pisanje, gledališka uprizoritev, pisanje pesmi, pisanje scenarija, videoposnetek v zvezi s promocijo šole ali turistična promocija lastnega kraja itd.),
- uvajanje alternativnih dejavnosti (oblikovanje anketnih vprašalnikov, analiza, objava rezultatov raziskave in predstavitev izsledkov z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije; raziskave v okviru medpredmetnih povezav, projektne naloge itd.),
- kratke seminarske naloge, ki jih pripravljajo z uporabo priročnikov, poljudnoznanstvenih člankov in drugih izvirnih besedil v nemščini,
- učenje na daljavo s spletno učilnico, komunikacija z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (e-pošta, klepetalnica),
- občasno izvajanje drugih šolskih predmetov v nemščini,
- priprava na državna tekmovanja iz znanja nemščine: reševanje dodatnih jezikovnih nalog (obrnava zahtevnejših jezikovnih struktur, urejanje jezikovnih struktur v sistem), nalog iz pisnega sporočanja, branje daljšega literarnega besedila,
- obisk ustanov (npr. Goethejev inštitut, Nemška čitalnica, Avstrijska čitalnica).

3.4 Vsebine

3.4.1 Vloga vsebin za razvijanje zmožnosti

Sporazumevalno jezikovno zmožnost v nemščini, medkulturno komunikacijo in druge zmožnosti (kompetence) razvijamo v okviru **tem oziroma tematskih sklopov**. Teme so t. i.

jezikovni vnos, v okviru katerega se z dejavnostmi in medpredmetnimi povezavami uresničujejo cilji jezikovnega pouka. Zato poudarek ni na vsebini: teme so podlaga za dejavnosti, s katerimi učenci razvijajo svoje jezikovno znanje in zmožnosti v nemščini, pa tudi stališča in vrednote. Učitelj teme uvaja ciklično in progresivno, kar pomeni, da se v okviru šestletnega učenja vrača k temam, ki so že bile obravnavane, vendar je vsaka naslednja obravnava bolj poglobljena, povezana s kompleksnejšimi jezikovnimi sredstvi in širšim naborom besed.

Po načelu aktivne vloge učenca pri pouku so teme in vsebine v besedilih, ki jih učenci berejo in poslušajo ali pa se pogovarjajo in pišejo o njih, povezane z njihovim okoljem in z njihovim izkušenjskim svetom. Učenci prek njih spoznavajo način življenja v nemško govorečih družinah in odkrivajo podobnosti in razlike. Učitelj postopoma vključuje v pouk tudi širše medkulturne vsebine in teme, aktualne v današnjem času in prostoru, in se pri tem povezuje z drugimi predmetnimi področji, npr. z zgodovino, geografijo, ekologijo, naravoslovjem (več v poglavju Didaktična priporočila). Teme obravnavamo različno glede na razred in učno skupino. Izbira vsakokratne teme naj uravnoteženo upošteva interesna področja obeh spolov in naj bo opravljena v dogovoru z učitelji drugih predmetov.

Čeprav so teme sprva omejene na usvajanje splošnih pojmov in prvin, so prikazane tako, da učenca bolj in bolj navajajo na odgovorno ravnanje, odnos do vrednot in na kritično razmišljanje. Obenem z jezikovno rastjo naj bo učencem omogočeno razvijanje lastne ustvarjalnosti, tako likovne kakor drugih oblik kreativnega udejstvovanja, pa tudi razumevanje različnih področij kulture: glasbe, likovne umetnosti, gledališča, plesa, filma, bralne kulture in kulturne dediščine. V začetku zadostuje gradivo iz učbenika, postopoma pa uvajamo tudi izvirna gradiva.

Teme, ob katerih učenec razvija splošne, sporazumevalne, medkulturne in druge zmožnosti, vrednote in stališča:

- Jaz; predstavitev sebe in drugih, videza, značaja, interesov in konjičkov; strpnost do drugačnosti;
- Moj dom; prostor, družina, dejavnosti, odnosi, pripravljenost na reševanje sporov;
- Moja šola; šola, dejavnosti, načrti, poklici, mobilnost, vseživljenjsko učenje;
- Moj svet; prijatelji, vzorniki, zabava, težave, odnosi, sodobni mediji;
- Moje okolje; ulica, vas, mesto, prebivalci, živali in rastline, dejavnosti/storitve, kulturna dediščina v lastnem in v tujem okolju, prometna sredstva, varno ravnanje v prometu, potovanja;
- Moja država in sosednja država; prebivalci in jeziki, moji sosede, geografske, zgodovinske, kulturne in etnografske značilnosti.

Teme, ob katerih učenec spoznava medkulturno razsežnost pri pouku tujega/drugega jezika, in teme, ki mu omogočajo primerjavo stvarnosti v različnih kulturnih okoljih:

- Mladostnikov vsakdan; hrana, pijača, praznovanja, šola in prosti čas;
- Mladi v družbi; druženje, prazniki, življenje v mestu in na deželi, globalizacija;
- Družbeni dogovori, konvencije; pozdravljanje, naslavljanje, obnašanje ob določenih priložnostih, navade in običaji;
- Družbene vrednote; medosebni odnosi, družina, navade in običaji, kulturna dediščina;

- Naravno okolje; živali, rastline, naravni pojavi, zavestno ravnanje z odpadki, skrb za okolje, ozaveščanje za sedanja in prihodnja okoljska vprašanja človeštva.

3.4.2 Učne teme po vzgojno-izobraževalnih obdobjih

V nadaljevanju so navedene učne teme, ki jih učitelj obravnava v posameznem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Teme so splošne in dopuščajo učiteljem svobodno izbiro v skladu z učenčevim miselnim in čustvenim razvojem ter področji zanimanja.

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

- Jaz: osebni podatki
- Šola: razred, učilnica, šolske potrebščine, šolski vsakdanjik
- Dom in družina: člani družine, prijatelji, sošolci, hiša, stanovanje, vsakdanja opravila
- Prosti čas: konjički, šport, igre
- Oblačila in obutev
- Jedi in pijače: obroki hrane, priprava hrane
- Čas: ure, dnevi, deli dneva, letni časi, koledar
- Telo in zdravje: deli telesa, nega telesa, osebna higiena, zdrava prehrana, bolezni
- Naravno okolje: vreme, narava, pokrajina, mesto, kraj, živali
- Prazniki: rojstni dan, božič itd.
- Pesmice, igre, uganke, rime, zgodbice

Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

- Jaz: življenjepisi, načrti za prihodnost
- Šola: vrsta šole, urnik, učenje
- Medčloveški odnosi: prijatelji, sošolci idr.
- Stanovati: hiša, stanovanje, stanovanjska oprema, vsakdanja opravila
- Nakupovanje: oddelki v trgovski hiši, kakovost, cena, žepnina, oblačila, hrana
- Prosti čas: šport, različne dejavnosti, konjički
- Delo in poklic
- Življenje v mestu in na podeželju: javne zgradbe, promet, prometna sredstva
- Storitvene dejavnosti: pošta, telefon
- Naravno okolje: vreme, narava, živali, skrb za okolje
- Sredstva obveščanja: časopisi, TV, splet idr.
- Potovanja: spoznavanje tujih krajev, izleti, prometna vzgoja
- Slovenija: moja domovina, moj domači kraj
- Države, v katerih govorijo nemško
- Evropska unija

4 STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja izhajajo iz načrtovanih ciljev, vsebin in zmožnosti. Za to, da učenec doseže standarde znanja, poskrbi učitelj z načrtovanjem in izvedbo pouka, učenec pa s svojim delom in odgovornostjo v skladu s svojimi sposobnostmi.

Standardi znanja so nadaljnja operacionalizacija operativnih ciljev, ki so kot nekakšno merilo za vrednotenje učenčevega znanja; standard je količina in kakovost znanj, ki jih učitelj zahteva za posamezno oceno. Ker vsi učenci ne napredujejo enako hitro in uspešno, saj je učenje (jezika) individualen proces, ki poteka pri vsakem posamezniku drugače, opisujejo opisniki povprečno znanje ob koncu vsakega izobraževalnega obdobja in razreda. Standardi znanja so torej tista znanja, spretnosti in veščine, ki naj bi jih dosegla večina učencev v okviru danih pogojev. Učenci s posebnimi potrebami so pri doseganju standardov znanja deležni posebne individualne obravnave v skladu z vrsto posebnosti.

Ob standardih navajamo tudi minimalne standarde znanja. Minimalni standardi so znanja, spretnosti in veščine, ki naj bi jih učenec dosegel za zadostno oceno in zajemajo količino in kakovost usvojenega znanja, ki sta nujni za napredovanje v višji razred oziroma za nadaljnje učenje.

4.1 Doseganje ravni znanja nemščine v osnovni šoli

V tem učnem načrtu smo se pri oblikovanju standardov naslonili na Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in vrednotenje/ocenjevanje jezikov (SEJO). Ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja je predvidena raven znanja glede na SEJO A1/A2, ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja pa A2/B1. Opisi doseženih ravni znanja in zmožnosti so povzeti in delno prirejani po Evropskem jezikovnem listovniku za osnovnošolce v starosti od 11 do 15 let (Skela, Holc 2006) in pomenijo izhodišče za empirično preverjanje znanja učencev v obdobju uvajanja in spremljanja posodobljenih učnih načrtov.

V nadaljevanju sledijo opisi ravni doseganja standardov in minimalnih standardov znanja ob koncu posameznega vzgojno-izobraževalnega obdobja ter za vsak posamezni razred. Standardi znanja so opredelitev zahtevanih spoznavnih operacij v povezavi z neko vsebino, zato so v učnem načrtu navedeni splošno, učitelj pa jih v letnem in sprotne načrtovanju ob vsakem učnem sklopu oziroma vsaki učni temi in vsebini določi še natančneje.

Minimalni standardi so v učnem načrtu zapisani **s poudarjenim tiskom**.

4.2 Standardi in minimalni standardi ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja

Ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja je predvidena raven doseganja sporazumevalne jezikovne zmožnosti glede na SEJO **A1/A2**.

SPREJEMANJE BESEDIL V NEMŠČINI

Slušno in bralno razumevanje

Učenec:

- razume besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanaša na najbolj temeljne reči (npr. navodila v razredu, osebni podatki, hrana, nakupovanje, učno okolje),
- izlušči glavno misel preprostih govorjenih/pisanih besedil na temo, ki je blizu njegovemu izkustvenemu svetu,
- razume vsakdanja besedila, kot so navodila v učbeniku in delovnem zvezku, vabila, reklame, prospekti, jedilniki, urniki, preproste uganke itd.,
- iz slišane/prebrane besedila razbere določen, predvidljiv podatek.

TVORJENJE BESEDIL V NEMŠČINI

Govorno sporočanje

Učenec:

- uporablja besedne zveze in povedi, s katerimi preprosto opiše svojo družino in druge ljudi, neposredno okolje in pojave/dejanja v njem,
- izrazi (ne)zadovoljstvo, vošči, se zahvali, opraviči, vpraša,
- sodeluje v kratkih dialogih na znano temo.

Govorno sporazumevanje

Učenec:

- sodeluje v preprostem pogovoru na obravnavano temo,
- se sporazumeva s sovrstniki v preprostih situacijah, kadar gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh.

Pisno sporočanje

Učenec:

- tvori preproste povedi, pri čemer se mu dopuščajo večje napake, ki ne otežujejo razumevanja,
- sestavlja kratka, preprosta besedila ali obvestila in sporočila, ki se nanašajo na trenutne potrebe,
- tvori kratko besedilo na podlagi predloge in opiše sebe, svoje prijatelje ter neposredno okolje.

Minimalni standardi znanja ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja

- **Učenec razume slišane ali prebrane pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze ter preproste povedi, ki se nanašajo nanj, na njegovo družino in neposredno življenjsko situacijo. Sposoben je razbrati glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil.**
- **Učenec v govoru uporablja preproste besedne zveze in povedi, s katerimi predstavi sebe in ljudi, ki jih pozna. Spraševati in odgovarjati zna na osebna vprašanja. Obvlada preprosto interakcijo, če sogovorec govori počasi in razločno ter je pripravljen pomagati.**
- **Učenec zna pisati kratka, preprosta sporočila, npr. na razglednice, in izpolnjevati obrazce z osebnimi podatki.**

4.2.1 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 4. razreda

Sporazumevalna zmožnost	Opis ravni, naloge/dejavnosti, okoliščine in strategije
Slušno razumevanje	<p>Učenec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume osnovno besedišče in besedne zveze v besedilih s področja obravnavanih tem, • razume učiteljeva navodila, preproste napotke in opozorila, • izlušči glavno misel in poudarke besedila, če je govorjeno počasi in razločno, se po potrebi ponovi ali je ponazorjeno z nebesednimi sredstvi;
Govorno sporočanje in sporazumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • se vključi v preproste, kratke in jasno strukturirane (običajno vnaprej naučene/poučevane) sporazumevalne vloge v poznanih mu okoliščinah; se še ne zna izražati samostojno, • v pogovoru uporablja kratke in preproste povedi, ki se nanašajo na njegov konkretni svet, • izgovarja naučene besede in besedne zveze dokaj razumljivo, sicer izgovarja še povzročča težave pri sporazumevanju, • deklamira in poje preprosta besedila, • obvlada omejen obseg osnovnega besedišča in naučene standardne izraze;
Bralno razumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • glasno bere posamezne besede, besedne zveze in stavke (izgovarjava je še pomanjkljiva), • izlušči glavno misel kratkega in preprostega pisnega besedila, • bere in razume pomen preprostih povedi v besedilu na znano temo;
Pisno sporočanje	<ul style="list-style-type: none"> • samostojno prepíše posamezne besede ali besedne zveze, • zapiše posamezne besede in besedne zveze s področja obravnavanih tem, zapiše preproste povedi s področja obravnavanih tem.

4.2.2 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 5. razreda

Sporazumevalna zmožnost	Opis ravni, naloge/dejavnosti, okoliščine in strategije
Slušno razumevanje	<p>Učenec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume učiteljeva navodila, preproste napotke in opozorila pri pouku, • razume preproste povedi, vprašanja in navodila, ki se nanašajo nanj v neposrednem okolju, • razume preproste izjave, ki niso jasno umeščene v govorno situacijo, • med poslušanjem razlikuje glasove, glasovne sklope, • razume glavno sporočilo slišane besedila znane (obravnavane) tematike, če govorec besedilo posreduje počasi in razločno ter ga

	po potrebi ponovi;
Govorno sporočanje in sporazumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • dobro obvlada osnovno besedišče, • ustrezno poimenuje posamezne predmete, pojave in dejanja okrog sebe, • uporablja pogosto rabljeno besedišče in nekatere vljudnostne vzorce, • pozna temeljne jezikovne strukture, • preprosto pripoveduje o sebi in opisuje dejanja, ki se navezujejo na njegov izkušenjski svet, • govori v vodenih nalogah z veliko podpore, pri govoru pogosto dela premore in prekinitve, • zna v omejenem obsegu postavljati osnovna vprašanja in nanje odgovarjati;
Bralno razumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • (glasno) bere in razume pomen posameznih preprostih povedi ob vizualni podpori, • razume kratka in preprosta besedila, • razbere temo besedila, osebe, kraj dogajanja, • najde in razume posamezen podatek v preprostem besedilu, če ga po potrebi še enkrat prebere, • bere in razvrsti besedne kartice v pravilnem zaporedju ob/po branju, • razume neznano besedo, če je iz konteksta lahko razumljiva;
Pisno sporočanje	<ul style="list-style-type: none"> • piše kratke povedi in preprosta kratka besedila po danem vzorcu, • zapiše kratke povedi kot odgovore na vprašanja, • piše nize večinoma enostavnih povedi, večkrat z neustreznim besednim redom in drugimi skladenjskimi pomanjkljivostmi, • napiše prošnje in želje v kratkih povedih.

4.2.3 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 6. razreda

Sporazumevalna zmožnost	Opis ravni, naloge/dejavnosti, okoliščine in strategije
Slušno razumevanje	<p>Učenec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume in upošteva navodila, ki uravnavajo učni proces, • razume preproste izjave (osebna vprašanja, vsakodnevna navodila, prošnje in prepovedi) v znanem kontekstu, • izlušči glavne poudarke pogovora, ki se nanaša na preproste situacije ali osebne izkušnje, • izlušči glavno misel slišane besedila, vezanega na obravnavano temo, • prepozna pomembne podatke v govorjenih informativnih besedilih z znano tematiko na podlagi opor, • prepozna časovno zaporedje dogodkov, ki je jasno in nedvoumno

	nakazano;
Govorno sporočanje in sporazumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • se vključuje v kratke in jasno strukturirane sporazumevalne in sporočanje vloge v predvidljivih okoliščinah, • uporablja osnovne sporazumevalne funkcije in vzorce socialne interakcije, • govori v vodenih interaktivnih dejavnostih (zastavlja in odgovarja na vprašanja, posreduje podatke in poizveduje po njih), • ustrezno izgovarja in naglašuje naučene besede in besedne zveze;
Bralno razumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • bere preprosta besedila na ravni odstavka, pri čemer razume pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem, • prepozna glavno misel in določene podatke krajših, preprostih besedil z znanega področja na podlagi ponazoril in sobesedilnih kazalnikov, • prepozna vrsto besedilo ob sobesedilni in slikovni opori, • razume pisna navodila za uporabo naprav ali izdelavo stvari;
Pisno sporočanje	<ul style="list-style-type: none"> • piše kratka in preprosta sporočila, • piše nize enostavnih in večstavnih povedi v obliki kratkih odgovorov ali dopolnitve besedil, • piše kratka besedila na ravni odstavka s pomočjo iztočnic.

4.3 Standardi in minimalni standardi ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja

V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju je predvidena raven doseganja sporazumevalne jezikovne zmožnosti glede na SEJO **A2/B1**.

SPREJEMANJE BESEDIL V NEMŠČINI

Slušno in bralno razumevanje

Učenec:

- razbere globalno sporočilo pri razločnem govorjenju v splošno pogovornem jeziku, kadar gre za znane teme, ki se nanašajo na šolo in prosti čas,
- razume glavne misli radijskih in televizijskih oddaj, ki obravnavajo teme, zanimive za mladostnike, če je govor razmeroma počasen in razločen,
- iz besedila poišče podatke in ga posreduje drugim,
- razume besedilo, katerega jezik je pretežno vsakdanji ali povezan z življenjem mladostnika, tudi če to vsebuje neznane informacije, ki pa za razumevanje niso ključnega pomena,
- razume opise dogodkov, občutij in želja,
- zna povzeti slišano/prebrano besedilo s svojimi besedami,
- razume preprosta strokovna besedila,

- s pomočjo učitelja poišče želene podatke v dvojezičnih ali slikovnih slovarjih in na svetovnem spletu.

TVORJENJE BESEDIL V NEMŠČINI

Govorno sporazumevanje

Učenec:

- dejavno sodeluje pri pogovoru v razredu,
- se znajde v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po državi, v kateri govorijo nemščino,
- se tudi nepripravljen vključi v pogovor, povezan s splošnimi temami in temami, ki ga osebno zanimajo (npr. družina, hobiji, potovanja, druženja s sovrstniki, šport, zabava).

Govorno sporočanje

Učenec:

- tvori preproste povedi iz besednih zvez, s katerimi lahko opiše svoje okolje in predmete v njem, izkušnje in dogodke, sanje, in želje,
- na kratko razloži svoje poglede in načrte,
- samostojno in koherentno pripoveduje zgodbo,
- obnovi oziroma povzame vsebino knjige ali filma,
- opiše svoje vtise in utemelji izraženo mnenje,
- ubesedi grafično prikazan zapis.

Pisno sporočanje

Učenec:

- ob iztočnici piše preprosta, povezana besedila v zvezi s splošnimi temami in temami, ki ga zanimajo,
- v njih opiše svoje izkušnje, doživetja in vtise,
- opiše osebe in predmete, vezane na učno vsebino,
- povzame vsebino nekega besedila na podlagi vprašanj ali samostojno,
- zna samostojno preoblikovati vsebino besedila (spremeniti osebe, kraj dogajanja, konec zgodbe).

Minimalni standardi znanja ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja

- **Učenec razume povedi in preprosta besedila, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja (družinski podatki, neposredno okolje).**
- **Učenec govori v vodenih nalogah z občasno podporo. Sodeluje v pogovoru, kadar gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh. Osnovne strukture obvlada dokaj dobro, napake dela pri rabi zahtevnejših struktur, zlasti v prostem govoru.**
- **Učenec tvori preprosta besedila, ki so razumljiva kljub pogostim jezikovnim napakam.**
- **Učenec zna pisati kratka, preprosta obvestila, sporočila, opise in preprosta osebna pisma, v katerih se npr. zahvali komu za kaj.**

4.3.1 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 7. razreda

Sporazumevalna zmožnost	Opis ravni, naloge/dejavnosti, okoliščine in strategije
Slušno razumevanje	<p>Učenec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume in upošteva večino navodil, s katerimi se srečuje pri pouku in v okolju, • razume preprosta sporočila in sledi pogovoru pri zanj pomembni temi, • razume vsebino kratkih, preprostih pogovorov in sporočil in jo povzame na podlagi vprašanj, • razume besedilo iz obravnavanega učnega sklopa in po vprašanjih razbere določene specifične podatke (kdo, kje, kaj, kdaj, koliko, kakšen); tudi pri preprostem sporočilu je potrebna normalna hitrost govora, standardni jezik in pogoste ponovitve;
Govorno sporočanje in sporazumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • izgovarja besede razumljivo kljub naglasu, občasno napačna izgovarjava otežuje razumevanje, • posreduje zelo preprosta navodila (npr. pri igri), • usvoji osnovno besedišče in številne pomembne slovnične strukture (npr. naklonske glagole, veznike), • lahko začne in konča kratek dialog, ni pa zmožen vzdrževati daljšega pogovora; pri govoru so še mogoči predolgi odmori in napačni pristopi, • sodeluje pri vodeni govorni dejavnosti (igre vlog, opisi, pogovori, dogovarjanje), • na podlagi odgovorov na vprašanja opiše sebe in druge, predmete, pojave in dejanja, ki se navezujejo na njegov izkušnjijski svet (opis izleta, praznovanje rojstnega dne); pri prostem govoru obvlada najpreprostejšo slovnico, vendar še prihaja do številnih napak, tudi z osnovnimi strukturami;
Bralno razumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • bere in na podlagi ponazoril razbere glavno sporočilo besedila, • razume preprosta besedila s pogosto rabljenim besediščem (osebna pisma, kratke novice, preprosta navodila), • iz nekaj odlomkov besedila razbere določene specifične podatke (kdo, kaj, kje, kdaj, koliko, kakšen), • prepozna in ugotovi vrsto besedila (npr. pravljica, razglednica, izštevanka itd.), • se seznani s tehniko dela z dvojezičnim slovarjem, • bere tudi krajše dele besedila in krajša besedila zelo počasi;
Pisno sporočanje	<ul style="list-style-type: none"> • zna tvoriti kratka, preprosta sporočila (osebna pisma, sezname), • ureja besedne in nebesedne dele besedil, • dopolni besedilo z vrzeli, • oblikuje preprosto besedilo z uporabo podlage, vzorca ali navodil (npr. kratek opis osebe, vabilo, voščilo, pozdrave s počitnic, e-

	<p>sporočilo); pri tem uporablja osnovno besedišče, ki se nanaša na konkretne predmete in elementarne čase, kot tudi povedi, ki so povezane z vezniki (und, aber). Najpreprostejše besede in strukture piše brez napak, v elementarnih stvareh pa ponavlja napake (časi, sklanjatve) in pri prosti rabi uporablja številne neustrezne izraze.</p>
--	---

4.3.2 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 8. razreda

Sporazumevalna zmožnost	Opis ravni, naloge/dejavnosti; okoliščine in strategije
Slušno razumevanje	<p>Učenec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume in upošteva navodila, s katerimi se srečuje pri pouku in v okolju, • razume vsakdanje besedišče in omejeno število besednih zvez pri pogovoru na splošno temo, • je sposoben slediti glavni misli jasne predstavitve, • se na poslušano besedilo odziva pretežno v nemščini, • razbere bistveno sporočilo besedila na znano temo, • razbere določene specifične podatke (kdo, kje, kaj, kdaj, koliko, kakšen, kako);
Govorno sporočanje in sporazumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • izgovarja razumljivo, kljub naglasu in napakam, • usvoji temeljno besedišče in uporablja stalne besedne zveze, • pogosto uporablja preproste in poredko zahtevne strukture, • ustrezno poimenuje predmete okrog sebe in širši predmetni svet, • zna kratko poročati/pripovedovati o bližnji okolici in o vsakdanu, • govori v manj vodenih dejavnostih (igre vlog, opisi, pogovori, dogovarjanje, odgovori na vprašanja, kratek opis), • se vključuje v pogovor na temo svojega interesnega področja in občasno prevzema pobudo, • ob opornih točkah ali po navodilih opiše pretekli dogodek (npr. počitnice), • se sporazumeva tudi s tehnologijo (telefon, sms, e-pošta) oz. simulira te dejavnosti; govor je občasno tekoč, prihaja pa do prekinitev; pri prostem govoru prihaja do številnih osnovnih napak (npr. pri glagolskih časih), kar lahko občasno otežuje razumevanje;
Bralno razumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • razume glavno vsebino in podrobnosti besedila, ki je dolgo nekaj odstavkov in dokaj zahtevno (reklame, pisma, jedilni list, vozni red), in pa kratka poročila ter navodila za uporabo, • razbere tudi nove informacije iz besedila, če je to jasno oblikovano in na znano temo, • zna iz jezikovne oblike in konteksta sklepati na pomen neznanih besed, • bere in razume pisna navodila, ki so večpovedna, s slikovno

	<p>podporo ali brez nje,</p> <ul style="list-style-type: none"> • po ponazorilih razbere temo besedila (ob uporabi slovarja), • poišče določene specifične podatke (kdo, kje, kaj, kdaj, koliko, kakšen, kako), • prepozna in ugotovi vrsto besedila (npr. pravljica, razglednica, izštevanka itd.); pogosto potrebuje večkratno branje in pomoč za razumevanje odlomka besedila;
Pisno sporočanje	<ul style="list-style-type: none"> • se pisno znajde v običajnih vsakodnevni situacijah, • zna dobro kratko in preprosto opisati dogodek, preteklo dejanje, osebno izkušnjo ali nekaj iz vsakdana (kratko pismo, opomnik, razglednico, sms), • pozna osnovno besedišče in strukture ter najbolj pogosto rabljena sintaktična sredstva, • pravilno piše preproste besede in strukture, pri redkih pogosto rabljenih strukturah in oblikah se moti ali se neustrezno izraža, • pozna pomen posameznih besed in jih zna umestiti v sobesedilo, • strne posamezne povedi v smiselno celoto, • tvori kratka funkcijska besedila na podlagi iztočnic (npr. pismo, razglednico), • oblikuje preprosto besedilo z uporabo podlage, vzorca ali navodil (npr. kratek opis nekega dogodka).

4.3.3 Standardi in minimalni standardi znanja ob koncu 9. razreda

Sporazumevalna zmožnost	Opis ravni, naloge/dejavnosti, okoliščine in strategije
Slušno razumevanje	<p>Učenec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume navodila, ki uravnavajo učni proces, in se pri tem odziva v nemščini, • izlušči glavno misel in pomembne podatke slišane besedila različnih besedilnih vrst na znane tematike, • izlušči glavne poudarke pogovora, ki se nanaša na znane situacije, • prepozna osnovno časovno zaporedje dogodkov v besedilih, • dojame bistvo radijskih poročil, filmov in telefonskih pogovorov, • razume pogovor, katerega vsebina temelji na splošnem znanju in izkušnjah, • prepozna nekatere značilnosti v govoru uporabljenega jezikovnega registra;
Govorno sporočanje in sporazumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • se vključi v strukturirane sporazumevalne in sporočanje vlog v znanih okoliščinah, • opiše osebe, predmete, pojave in dejanja iz neposredne okolice, pri čemer navaja tudi podrobnosti, • se govorno odziva na pobude o temah iz bližnjega življenjskega okolja,

	<ul style="list-style-type: none"> • predstavi, opiše, pove, pojasni, primerja, utemelji svoje mnenje o znani temi, • ustrezno izgovarja in naglašuje besede, besedne zveze in stavke, • se znajde v navadnih vsakdanjih situacijah in neformalnih pogovorih, • govori razumljivo, tudi če dela pri daljšem govoru odmore in zavlačuje, • po opornih točkah ali navodilih povzema vsebino zgodbe, • upoštevata nekatere osnovne značilnosti ustreznega govora glede na sogovorca (npr. vljudnostna oblika: stik z neznancem), • začne, vodi in konča pogovor z drugimi učenci, predstavi izdelek v obliki govornega nastopa (npr. predstavi plakat, e-prosojnice);
Bralno razumevanje	<ul style="list-style-type: none"> • bere raznovrstna, daljša besedila, • bere in razume pisna navodila za uporabo ali izdelavo, s slikovno podporo ali brez slikovne podpore, • prepozna glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil (npr. pisma, članki) z osebnega in delno širšega tematskega področja, • v več besedilih poišče določene specifične podatke, pri tem uporabi slovar ali druge jezikovne priročnike, • prebere daljše pripovedno besedilo (izvirno ali jezikovno poenostavljeno) in prepozna nekatere okoliščine (npr. dogajalni kraj, čas, osebe) ter razmerja med osebami in dogodki;
Pisno sporočanje	<ul style="list-style-type: none"> • napiše razumljivo besedilo tudi s podrobnostmi iz vsakdanjega okolja, z realnega ali fiktivnega področja, ki ga osebno zanima (pisma, opisi, zgodbe, kratka sporočila), • tvori preprosto enogovorno ali dvogovorno besedilo z uporabo vzorca ali navodil (npr. opis svojega kraja, povzetek vsebine članka, kratko e-sporočilo vrstniku).

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

5.1 Uresničevanje ciljev predmeta

Učenje nemščine kot prvega tujega jezika (v nadaljevanju nemščine) v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju pomeni nadaljevanje učenja, ki je potekalo v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Učenci razvijajo sporazumevalno zmožnost celostno in v skladu s cilji iz drugega in tretjega poglavja. Med cilji pa niso navedena samo znanja,⁶ marveč tudi vrednote in stališča. Pouk nemščine torej temelji na dognanjih sodobne tujejezikovne didaktike, pedagoških in psiholoških ved o učenju in poučevanju ter iz drugih ved, npr. uporabnega jezikoslovja. Na njih temeljijo tudi ta temeljna didaktična priporočila.

⁶ V tem učnem načrtu uporabljamo izraz znanje za vedenja, veščine in spretnosti.

Pri poučevanju nemščine naj bo učenec enakovreden sogovornik, učitelj pa naj upošteva njegove posebnosti in sposobnosti. Učno okolje naj bo spodbudno, učni proces pa osredinjen na učenca, kar pomeni, da učitelj pri pouku uporablja metodo pozitivne motivacije, ki spodbuja učenčeve napore, in se izogiba negativni kritiki, ki zavira komunikacijo v razredu. Poleg celostne medkulturne sporazumevalne zmožnosti razvijajo učenci v skladu s splošnimi cilji predmeta tudi miselne, socialne in druge sposobnosti, zmožnosti, strategije, stališča in naravnosti. Pri pouku nemščine uporabljajo tudi že usvojena jezikovna znanja in strategije, ki so jih razvili v slovenščini in drugih jezikih.

Šolsko učenje nemščine je za vsakega učenca individualen in hkrati kolektiven proces, ki ga vodi učitelj in v katerem aktivno sodelujejo vsi učenci. Sprotne izboljšave na področju didaktike narekujejo tudi novi mediji, drugačni viri informacij in potrebe učencev po znanju.

5.1.1 Razvijanje sporazumevalne jezikovne zmožnosti v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Pri pouku nemščine učenci razvijajo celostno zmožnost za medkulturno in medjezikovno sporazumevanje; v ta namen razvijajo sporazumevalno jezikovno zmožnost za vsebinsko in okoliščinam ustrezno govorno in pisno sporočanje ter sporazumevanje v nemščini in s tem za možnost vključevanja v življenje in kulturo govorcev ciljnega tujega jezika.

Razvijanje sporazumevalne jezikovne zmožnosti obsega razvijanje zmožnosti sprejemanja besedil, to je poslušanje in branje, in zmožnosti tvorjenja besedil, to je govorno sporočanje in sporazumevanje, posredovanje govorjenih in pisnih besedil ter pisno sporočanje.

Učenje in poučevanje, ki temeljita na načelih komunikacijskega pristopa in osredinjenosti na učenca in učni proces, razvijata vse delne sporazumevalne zmožnosti, ki se prepletajo med seboj. Ob začetku drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja ima učenec v prvem/maternem jeziku že razvite pomembnejše učne strategije, ki jih je do določene mere razvil tudi v prvem tujem jeziku, na narodno mešanih območjih pa celo v drugem jeziku, in na katerih lahko gradi učenje vseh nadaljnjih jezikov.

Poslušanje in slušno razumevanje

Poslušanje sodi med sprejemniške dejavnosti in strategije. Uporabnik jezika kot poslušalec sprejema in procesira govorjeno besedilo, ki ga tvori eden ali več govorcev.

V začetnem obdobju učenja prvega tujega jezika (v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju) je poudarek na razvijanju govornih in slušnih zmožnosti; tako v četrti razred vstopajo učenci, ki so že razvijali zvočno občutljivost za tuji jezik kot tudi osnovne strategije poslušanja in slušnega razumevanja. Ti učenci že razumejo pogosto rabljena in z gestami oz. mimiko podprta navodila za delo v razredu, izluščijo glavno temo slušnega besedila in razumejo izbrane podatke in nekatere podrobnosti.

To pomeni, da učitelj v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju sistematično nadgrajuje zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

Dejavnosti slušnega razumevanja učencu omogočajo razumevanje izvirnega govora, ki ga učitelj posreduje neposredno ali z zvočnim zapisom. Zmožnosti slušnega razumevanja razvijamo v več korakih, s strategijami in dejavnostmi pred (npr. napoved besedilne vrste, slikovno gradivo, usmerjeni pogovor o temi besedila, ključne povedi v nepravilnem zaporedju) in med poslušanjem (npr. zapisovanje podatkov v preglednico, izpolnjevanje obrazcev, reševanje nalog po navodilih, dopolnjevanje besedila, urejanje besedila glede na časovno zaporedje dogodkov) ter po njem (npr. ustvarjanje novega besedila – dramatizacija zgodbe, intervju).

V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju naj pouk nemščine temelji predvsem na izvirnih govorjenih in poslušanih besedilih, ki jih učitelj črpa iz ustreznih virov (npr. tisk, svetovni splet, televizija, radio), pri čemer preverja njihovo verodostojnost. Ob tem učence tudi uri v veščini dela z viri in spodbuja njihovo kritično presojo.

Govorjenje (govorno sporočanje in sporazumevanje)

Zmožnost govornega sporočanja in sporazumevanja se načrtno razvija že v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju, pri čemer učenci preizkušajo in razvijajo spretnosti izgovarjave, intonacije in ritma tujega jezika, uporabljajo osnovne vzorce socialne interakcije, se besedno odzivajo na slišano ali prebrano in se preizkušajo v spontanem sporazumevanju v tujem jeziku. Prav tako znajo sodelovati v kratkih in jasno strukturiranih sporazumevalnih dejavnostih v okoliščinah, ki so jim dobro znane.

Pri nadaljnjem učenju nemščine v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju učenci razvijajo in nadgrajujejo komunikacijske strategije (npr. parafraziranje, uporaba opisa oz. bližnjih sopomenk, ponavljanje pomembne vsebine ipd.). Razvijanje govornih zmožnosti naj učence usposobi in opogumi, da se bodo vključevali v pogovor in izmenjevali informacije o splošnih vsakodnevnih zadevah.

Za razvijanje govorne zmožnosti učitelj načrtuje različne oblike interakcijskih dejavnosti, kot so npr. dialog, sodelovalni projekti, pretvarjanje in vživljanje v umišljeni svet (simulacije), igre vlog.

Izgovarjava

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju so učenci že razvijali fonološko ozaveščenost. Ta ozaveščenost je podlaga ne le za uspešno slušno razumevanje in govor, marveč tudi za povezovanje glasov s črkami, kar je pomembno za razvoj branja in pisanja.

V drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju od učencev ne pričakujemo, da bodo govorili kot rojeni govorniki ene od različic nemščine – nemške, avstrijske ali katere druge. Tudi dosledna raba samo ene je ob obilnih možnostih učenja jezika z različnimi mediji nemogoča (usvajanje jezika), težimo pa k temu, da bo njihova izgovarjava razumljiva in sprejemljiva. Včasih je treba pri pouku popraviti neustrezno izgovarjavo, ki izhaja iz medjezikovnega prenosa. Izgovarjava, intonacija, naglasi in poudarki ter ritem se razvijajo z govornimi dejavnostmi, občasno oziroma po potrebi pa tudi s posebnimi dejavnostmi za boljšo izgovarjavo skozi vsa leta učenja.

Branje in bralno razumevanje

Pri branju učenec kot bralec sprejema in procesira pisno besedilo. Pri tem procesu gre za to, da bi bralec razbral bistvo in specifične podatke, natančno razumel vsebino ipd. V ta namen učitelj učencem ponudi različne dejavnosti, kot so branje za splošno orientacijo, branje za iskanje podatkov ipd.

Četrty razred pomeni za učence tretje oziroma četrty leto učenja prvega tujega jezika. Učitelj mora pri pouku upoštevati dejstvo, da je branju namenjene več pozornosti šele proti koncu tretjega razreda. To pomeni, da v četrty razred prihajajo učenci z različno razvitimi opismenjevalnimi spretnostmi in zmožnostjo za branje. Večinoma so učenci v tem obdobju že razvili tehniko branja in poznajo osnovne bralne strategije, kar pomeni, da v ciljnem jeziku glasno berejo besede, enostavčne povedi ter kratka preprosta besedila. V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju učitelj zmožnost branja in bralnega razumevanja sistematično nadgrajuje in predvsem v četrtem razredu veliko pozornosti nameni razlikovanju med pisno in govorno podobo ciljnega jezika. Primerna vrsta besedila, ki je hkrati izdatno podprta s slikovnim gradivom, je strip. Obsežnejša besedila, npr. zgodbe, učenci gledajo in jim sledijo, ko jih bere učitelj. Misli v besedilih naj bodo izražene jasno, saj učenci v konkretno operativni fazi razvoja razumejo predvsem dobesedni pomen, drugačno razumevanje pa se razvija tudi z razvojem abstraktnega mišljenja. V tem obdobju je za učence pomembno predvsem prepoznavanje in razumevanje bistva, pri tem so lahko v pomoč tudi nebesednimi ključi (slike, preglednice, oblika itn.).

V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju so besedila postopoma daljša in bolj kompleksna, vsekakor pa tematsko blizu učencem glede na njihovo starost in jezikovno znanje. Poleg branja tradicionalnih vrst besedil se učenci uvajajo v branje razpredelnic, grafov, zemljevidov in podobnega, tudi v povezavi z drugimi predmeti. Ob branju preprostih književnih besedil poleg bogatenja besedišča spoznajo posebnosti drugih kultur in razumejo njihovo drugačnost.

Dejavnosti branja in bralnega razumevanja (pred branjem, med njim in po njem) so tesno povezane s pisanjem, govorom in drugimi zmožnostmi. Učenci lahko pripovedno besedilo spremenijo v dramsko, intervju v igro vlog, zgodbe lahko ilustrirajo, z jezikovnega vidika pa lahko zgodbo npr. napišejo v drugem glagolskem času ali nadomestijo besede s sopomenkami.

Pisanje in pisno sporočanje ter sporazumevanje

Pisanje in pisno sporočanje ter sporazumevanje je zmožnost, ki jo pri učencih razvijamo postopoma. Vključuje različne dejavnosti, kot so pošiljanje in izmenjava sporočil, dopisovanje, izpolnjevanje obrazcev, oblikovanje zapisov ter z razvojem računalniške tehnologije tudi pisno elektronsko sporazumevanje.

Podobno kot pri branju tudi pisanju namenjamo več pozornosti šele proti koncu tretjega razreda. To pomeni, da v četrtem razredu učenci poznajo temeljna načela za zapisovanje v tujem jeziku in razmerja med glasovi in zapisom. Prav tako večinoma razlikujejo med zapisom v tujem in učnem jeziku. Zapisujejo kratke besede, misli in sezname.

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju učitelj zmožnost pisanja in pisnega sporočanja sistematično nadgrajuje. Sprva na ravni povedi in dopolnjevanja ter tvorbe kratkih in preprostih besedil na podlagi vzorčnih besedil, kasneje – ob koncu drugega in v tretjem

vzgojno-izobraževalnem obdobju – pa razširi nabor besedil, kakor tudi nabor dejavnosti za razvijanje zmožnosti pisnega sporočanja in sporazumevanja. V tem obdobju mora učitelj učence spodbujati k procesnemu pisanju in v ta namen ustrezno spremljati njihov napredek ter jim dajati učinkovite povratne informacije, ki naj bodo podprte s predlogi za izboljšanje. Prav tako učitelj učence pri pouku sistematično vodi skozi postopke tvorjenja pisnega besedila (dejavnosti pred pisanjem, pisanje osnutkov, kakovostna povratna informacija – lahko tudi samovrednotenje, urejanje osnutkov).

Pisna besedila so navadno bolj organizirana kot govor, zato mora imeti pisec dovolj časa, da dobro premisli ter svoje osnutke preoblikuje in dokonča. Tvorjenje pisnih besedil ni nujno samostojna in individualna dejavnost, učenci pa so bolj motivirani, kadar je pisanje osmišljeno. Tvorjenje pisnih besedil se, podobno kot branje, dobro povezuje z drugimi šolskimi predmeti, ki običajno ponudijo neko vsebino (temo).

Pravopis

K pravopisni zmožnosti spadajo raba velike začetnice in ločil ter pravilnost zapisa. Vsa ta znanja prispevajo h kakovosti in razumljivosti pisnega izdelka, vendar niso temeljni in glavni cilj učenja pisanja. Prav tako kot za druga znanja morajo učenci tudi za to imeti dovolj časa, da spoznajo pravopisna pravila, predvsem morajo opraviti veliko bolj ali manj vodenih vaj za utrjevanje teh znanj. Nekateri vidiki teh znanj se močno povezujejo s fonološko ozaveščenostjo, zato jih lahko marsikdaj razvijamo tudi skupaj.

Jezikovno posredovanje (mediacija)

Z jezikovnim posredovanjem govorec ali pisec ne izraža svojih misli, marveč omogoča (spo)razumevanje udeležencem, ki se iz različnih razlogov ne razumejo. Posredovanje največkrat poteka med različnimi jeziki. Izvorno besedilo je lahko pisno ali govorno, učenci pa lahko interpretirajo tudi razne besedne in nebesedne oznake, povzemajo govorno ali pisno besedilo ter pojasnjujejo ali razlagajo sobesedilo (okolščine besedila).

Mogoči so tudi prevodi posameznih kratkih in preprostih besedil, ki so namenjeni predvsem razvijanju dejavnosti posredovanja – ne pa učenja in primerjanja jezikovnih sistemov različnih jezikov – oziroma ocenjevanju slovničnega znanja ali znanja besedišča.

Jezikovno znanje in zmožnosti

V četrtem in petem razredu je sistematično razvijanje slovničnih znanj drugotnega pomena. Učitelj učencev ne ozavešča o jezikovnih strukturah načrtno, niti ne predstavlja slovničnih pravil, še posebno ne kot formalne slovnične kategorije (glagolski časi, zaimki itn.). Slovnične pojave obravnava kot leksikalne enote (besedišče), vendar učencem, ki želijo oz. potrebujejo tudi drugačno razlago ali ponazoritev, to tudi ponudi. Razvijanje jezikovnih zmožnosti poteka hkrati z razvijanjem zmožnosti poslušanja, govora itn. Pri poslušanju in branju besedil se bodo učenci nujno srečevali z besediščem, ki ga ne bodo razumeli v celoti, in z zahtevnejšimi slovničnimi strukturami, npr. v prvih letih učenja s preteklikom v pravljičah. Tega učenci ne spoznajo kot slovnično strukturo, ampak le ugotovijo pomen (se je zgodilo/dogajalo v preteklosti). Tako se srečujejo z dovolj bogatim jezikom in se ga nezavedno tudi učijo. Učenci tako razvijajo strategije razumevanja besed ali struktur iz sobesedila in iz drugih prvin, pa tudi ustrezne tolerance do tega, česar še ne razumejo.

Jezikovna znanja razvijamo z različnimi dejavnostmi, ki sprva temeljijo predvsem na igri – ta je potrebna tudi v višjih razredih –, dejavnosti pa prilagajamo učnim in spoznavnim slogom učencev in njihovim drugim značilnostim in potrebam. Običajni pristopi k razvijanju jezikovnih zmožnosti temeljijo na opazovanju jezikovnih tvorb in rab v številnih smiselnih primerih (sobesedilu) in situacijah, torej v okviru poslušanja in branja, inteligentnem ugibanju, ki dopušča tudi zmote in odklone, in šele nato na prepoznavanju struktur, ugotavljanju pravil, urjenju in rabi. Naloge naj bodo raznovrstne, odprtega tipa in naj učencem dopuščajo, da uporabijo svoje prejšnje znanje, splošno znanje in domišljijo. Vaje naj bodo osmišljene in naj čim bolj posnemajo avtentične situacije. Ponovno vračanje (utrjevanje, dodatna razlaga) k že znanim/obravnavanim strukturam (spiralni pristop) bo učencem omogočilo, da bodo usvojili znanje, ki ga dotlej še niso, oziroma da bodo izboljšali rabo teh struktur tudi v govornem in pisnem sporazumevanju.

Pri poučevanju slovničnih struktur si učitelj, podobno kot pri besedišču, določi razmerje med vnosom in pričakovanim znanjem, kar pomeni, da učenci spoznavajo več struktur in zapletenejše, kot jih morajo aktivno uporabiti kasneje. Prav tako pri določanju ciljev in predvsem standardov učitelj opredeli, katere strukture naj bi učenci v nekem obdobju le prepoznali in razumeli, katere pa naj bi znali bolj ali manj zanesljivo tudi uporabljati v sporazumevanju. Upošteva tudi, kako se jezikovna znanja razvijajo in nadgrajujejo.

Slovnična in druga pravila so v prvi vrsti namenjena temu, da osvetlujejo in pojasnjujejo oblike/tvorbe in rabe ter da te učenci bolje razumejo; teh znanj pa ne ocenjujemo.

Besedišče

V središču učenja besedišča je pomenska plat besed, besednih zvez itd., zato je učenje besedišča tudi učenje pojmov (konceptov). Besedišče je vezano na vsebinska področja in zato v tesni povezavi z drugimi šolskimi predmeti (glej poglavje Medpredmetne povezave).

Besedišča ne členimo na manjše dele, kot je nujno. Učenci spoznajo celotne sklope, ki še predstavljajo smiselno celoto. Hkrati z razvijanjem besedišča učenci spoznajo nekatera temeljna pravila tvorjenja besed.

Merila za izbor besedišča so lahko pogostost rabe, potrebe učencev in cilji pouka (tematska področja), eno- oziroma večpomenskost, kontinuum konkretno – abstraktno itn. Tudi pri besedišču – podobno kot pri drugih jezikovnih znanjih – velja, da je vnos večji, kot so pričakovana izhodna znanja, in da je pričakovani obseg receptivnega besedišča (to, kar učenci prepoznajo in razumejo) večji od produktivnega oziroma izraznega (kar učenci uporabljajo v govoru in pisanju). Glej tudi poglavje Standardi znanja.

Učenci širijo besedišče spontano, s sistematičnimi vajami za razvijanje besedišča, s poslušanjem, poslušanjem z gledanjem in branjem. Zelo pomembne so tudi dejavnosti zunaj šole. Dejavnosti za razvijanje in utrjevanje besedišča so zelo različne. Poučevanje novega besedišča naj izhaja iz sobesedila oziroma situacije ter ob vidnih in drugih podporah v okolju. Uporabne so jezikovne igre, pri katerih učenci *utrjujejo* znanje novih besed v smiselnih situacijah, ne da bi se tega zavedali. Besedni zaklad se, zlasti v višjih razredih, močno veča tudi z branjem. Za bogatenje in ohranjanje besedišča lahko učenci izdelujejo tudi svoj (slikovni) slovar.

Odnos do napak

Napake so običajno tisto, na kar se učitelj jezika odziva in ponudi učencu povratno informacijo. Učitelj lahko prilagaja način podajanja te vrste povratne informacije in svoje posege pri nepravilnostih in neustreznostih glede jezikovne in sporočanje tvorbe in rabe odvisno od tega, za kakšne napake gre, in od učencev oziroma razlik med njimi.

Kadar npr. učenci vadijo natančnost govora (pravilnost), jih lahko učitelj opozori na napake. Odpraviti naj jih poskusijo sami ali s sošolci, šele nato jih popravi učitelj. Med vajo spontanega, tekočega govora učencev praviloma ne prekinjamo. Napake si učitelj zapiše, po dejavnosti jih predstavi učencem, da jih popravijo, ali pa pripravi primerne vaje za njihovo odpravljanje. Prepogosto prekinjanje in popravljanje ter vztrajanje predvsem pri pravilnosti namreč vzgaja od učitelja odvisne in plahe uporabnike jezika. Pri pisnih izdelkih naj imajo učenci ravno tako priložnost, da sami pregledajo, ovrednotijo in izboljšajo svoje zapise in besedila, česar jih je treba ravno tako naučiti. Učitelj lahko v besedila poseže na različne načine – od preprostega označevanja napak in neustreznosti do zelo podrobnega popravljanja. Pri teh odločitvah ga usmerja končni cilj: predvsem čim boljši trenutni izdelek ali pa predvsem uspešno učenje na podlagi lastnih napak in usvojenih strategij, uporabnih v različnih življenjskih okoliščinah.

Domače delo

Domače delo je sestavni del učenja tujega jezika. Glavni namen domačih nalog je:

- utrjevati in nadgrajevati številna znanja in zmožnosti, ne le jezikovna, ki jih učenci pridobivajo oziroma razvijajo pri pouku,
- razvijati strategije samostojnega učenja, učenčevo avtonomijo ter s tem soodgovornost za lastno znanje.

Domače delo mora biti skrbno načrtovano in imeti jasne cilje in navodila ter naj ne presega učenčevih zmožnosti. Zadolžitve so lahko diferencirane, različne glede na razlike med učenci. Pri določanju obsega domačega dela in časa, v katerem naj bo opravljeno, mora učitelj imeti v mislih tudi individualne posebnosti učencev in njihove obveznosti pri drugih predmetih.

Poleg tradicionalnih vaj za utrjevanje znanja naj učenci v okviru domačega dela opravljajo tudi druge naloge, lahko tudi v sodelovanju z drugimi predmeti in aktivnostmi na šoli, kot so npr.:

- priprava in/ali izdelava pripomočkov, zbiranje gradiv itd.,
- priprava na posamezne dejavnosti pri pouku,
- pisne naloge (npr. iz učbeniškega gradiva),
- govorne naloge (pogovor, intervju ipd.),
- projekti, problemske naloge ipd.,
- vodeno domače branje,
- urejanje in poprave pisnih izdelkov.

5.2 Individualizacija in diferenciacija

Učencem glede na zmožnosti in druge posebnosti prilagajamo pouk nemščine tako v fazah načrtovanja, organizacije in izvedbe kot pri preverjanju in ocenjevanju znanja. Izvaja se kot notranja diferenciacija v obstoječih izvedbenih oblikah. Pri tem smo še posebej pozorni na

specifične skupine in posameznike; vzgojno-izobraževalno delo temelji na konceptih, smernicah in navodilih, sprejetih na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje:

- Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci,⁷
- Učne težave v osnovni šoli: koncept dela,⁸
- Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja: navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo,⁹
- Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole.¹⁰

Posamezni učenec dosega različno raven sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku. Stopnja raznolikosti znanja je odvisna od notranjih, osebnostnih dejavnikov (učenčeve sposobnosti, spretnosti, interes za učenje, splošna vedenja in znanja, odnos do tujih govorcev in njihove kulture idr.) in od zunanjih dejavnikov (stik z jezikom, priložnost za uporabo tujega jezika).

Če učitelj učencev, ki dosegajo višjo raven sporazumevalne jezikovne zmožnosti, ne spodbuja k dejavnostim, ki ustrezajo njihovi doseženi jezikovni stopnji, obstaja nevarnost, da izgubijo motivacijo za učenje, ne napredujejo ali celo postanejo moteči v skupini. Hkrati pa so v isti skupini tudi učenci, ki se odzivajo le na učiteljeve spodbude s posameznimi besedami ali besednimi zvezami, z nebesedno komunikacijo ali vključevanjem prvega jezika. Učitelj se tako sooča s problemom izrazite heterogenosti učne skupine, ki jo lahko omili le s skrbno izbiro učnih vsebin in z ustreznim pristopom ter metodami dela, ki jih prilagaja glede na različno doseženo raven sporazumevalne jezikovne zmožnosti (notranja diferenciacija).

5.3 Medpredmetne povezave

Medpredmetne povezave so smiselne takrat, ko se različni predmeti povezujejo v celoto glede na skupne cilje in vsebino. Pri tem so cilji posameznih predmetov jasno prepoznavni. Ker je znanje v šolah postalo tako razdrobljeno, da ga učenci s težavo povezujejo v smiselno celoto, daje celostna, tematska in problemska obravnava učnih vsebin priložnost za izgrajevanje trajnejšega in kakovostnejšega znanja. Tak pristop k poučevanju tujih jezikov je značilen za različne modele CLIL (angl. Content and Language Integrated Learning).¹¹

Zato v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju priporočamo usklajeno načrtovanje učnega procesa pri različnih predmetih in področjih. Posledica usklajenega delovanja učiteljev različnih predmetov je večja stopnja povezanosti med disciplinarnimi znanji. Znanje, ki ga posredujemo celostno, je bolj poglobljeno: isti problem obravnavamo z različnih zornih kotov.

---

⁷ Sprejeto na 25. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 2. 1999.

⁸ Sprejeto na 106. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 10. 2007.

⁹ Sprejeto na 57. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 4. 2003.

¹⁰ Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je bil z dopolnjenimi Smernicami za vključevanja otrok priseljencev v vrtce in šole seznanjen na 152. seji dne 25. 10. 2012.

¹¹ V strokovni literaturi je CLIL oz. EMILE (L'enseignement d'une matière par l'intégration d'une langue étrangère) različno poimenovan, npr. Content-based Language Instruction, FLAC – Foreign Languages across the Curriculum, fremdsprachlicher Sachfachunterricht, pouk nejezikovnega predmeta/nejezikovnih vsebin v tujem jeziku itn. Vsa navedena poimenovanja izpostavljajo določene aspekte in so kulturno in družbeno pogojena. V učnem načrtu avtorji sledijo evropskim smernicam in uporabljajo nevtrarno oznako oz. kratico CLIL.

Z medpredmetnim povezovanjem ustvarimo avtentično okoliščino, uporabne učne vsebine, ki pri učencih vzbudijo zanimanje. Obenem medpredmetno povezovanje preprečuje preobremenjenost učencev, saj učitelji upoštevajo tudi znanje, ki so ga učenci dosegli v okviru vseh predmetov ali z domačim delom. Spodbuja tudi ustvarjalnost: učenec ima večje možnosti, da izkoristi vse svoje potenciale in da se uveljavi na vseh področjih, ne le na ozko jezikovnem.

Prvi tuji jezik je tudi sredstvo za iskanje podatkov iz tujih virov, sporazumevanje, usvajanje, povezovanje in poglobljanje novih, tudi nejezikovnih učnih vsebin. Povezuje se z vsemi predmeti in daje podporo pri uresničevanju skupnih ciljev predmetov, ki se povezujejo.

Medpredmetne povezave se udejanjajo:

- *na vsebinski ravni*: z uvajanjem različnih vrst besedil v drugem tujem jeziku, iz katerih učenci pridobivajo podatke, ki so relevantni za predmet, s katerim se povezujejo; na tej ravni učenec razvija in bogati besedišče v drugem tujem jeziku;
- *na ravni razvijanja sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku*: s sprejemanjem, tvorjenjem besedil in jezikovnim posredovanjem (npr. prevajanje iz tujega jezika v slovenščino, povzemanje vsebine besedila v tujem jeziku), ki je vir informacij za predmet, s katerim se povezujejo;
- *na ravni učenčevega odnosa do določenega problema*: z obravnavo določenega problema spodbujamo učence k izražanju in utemeljevanju lastnih stališč; v primeru, da učenci nimajo dovolj jezikovnega znanja, se lahko izražajo v materinščini.

Pri uresničevanju skupnih ciljev predmetov, ki se povezujejo, nastajajo učenčevi izdelki, kot so predstavitve, seminarska ali raziskovalna naloga, popotniški dnevnik oz. blog, videoposnetek, e-sporočilo idr.

V nadaljevanju so navedeni ilustrativni predlogi medpredmetnih povezav, na podlagi katerih lahko učitelj poišče tudi druge predloge:

- *knjižnično informacijsko znanje*: delo s tujimi viri, iskanje podatkov, spoznavanje značilnosti različnih besedilnih vrst, širjenje besedišča; razvijanje motivacije za branje, primerjanje slovenskega tiska s tujim;
- *okoljska vzgoja*: pridobivanje podatkov (in bogatenje besedišča) iz naravoslovja, npr. obravnava izbranega poglavja iz naravoslovja iz italijanskega učbenika, ogled videoposnetka na ekološko temo; pridobivanje in posredovanje podatkov, ki so relevantni za predmet, s katerim se povežemo; razvijanje pozitivnega odnosa do naravne dediščine;
- *vzgoja za zdravje in varnost*: pridobivanje informacij z zdravstvenega področja, bogatenje besedišča z izvirnimi besedili; sprejemanje ali posredovanje navodil za uporabo zdravil in drugih sredstev, ozaveščanje o zdravem načinu življenja;
- *poklicno usmerjanje*: spoznavanje in opis poklicev, poimenovanje delovnih sredstev, pripomočkov, storitev; razvijanje pozitivnega odnosa do vseh poklicev, odločanje za poklic;
- *vzgoja potrošnika*: razumevanje sporočila obveščevalnega besedila (reklamni oglas), poimenovanje izdelkov in storitev; razvijanje vrednot v potrošniški družbi, vzgoja za osveščena in odgovornega potrošnika;

- *prometna vzgoja*: orientacija v prometnem prostoru, poznavanje osnovnih navodil in prepovedi v drugem jeziku; razvijanje osebne odgovornosti, pravilno ravnanje učenca kot udeleženca v prometu (kot pešca, sopotnika, kolesarja, motorista);
- *vzgoja za medije*: delo s sodobnimi mediji, sprejemanje besedil v drugem jeziku (film, dramsko besedilo, spletne strani, klepetalnica), iskanje želenih informacij; razvijanje kritičnosti do medijev, varna uporaba računalnika;
- *način življenja, bivanja* (povezava s predmeti družba, jeziki, zgodovina): primerjava med mojim in drugim; življenje otrok in mladostnikov (vsakodnevno življenje, šola, domača opravila, prosti čas, konjički, domače živali); življenje v mestu (zgradbe, storitve, način življenja), na deželi; prazniki in praznovanja, običaji, navade; kulturnozgodovinske znamenitosti kraja, države in drugih držav;
- *način življenja, bivanja* (povezava s predmeti naravoslovje in tehnika, gospodinjstvo in geografija): prehranjevalne navade, značilne jedi; skrb za zdravje in čisto okolje; potrošniške navade, pomen blagovnih znamk, oglasov, denar; letni časi, vremenski pojavi; simboli kraja, države in drugih držav (npr. grbi, zastave, simboli na evrskih kovancih);
- *izobraževanje, delo, znanost* (povezava z vsemi predmeti v drugem oz. tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju): pomen znanja jezikov za branje strokovnih virov in informacij v tujem jeziku; vloga jezikov pri učenju, nadaljnjem izobraževanju in opravljanju poklica; spoznavanje pomembnih tujih naravoslovnih in matematičnih odkritij, izumov, družboslovnih spoznanj in umetniških dosežkov pomembnih znanstvenikov, raziskovalcev, umetnikov (npr. Einstein, Leonardo da Vinci, Curie); vzorniki iz sveta športa, glasbe, filma, mode, računalništva;
- *umetnost* (povezava s predmeti glasbena umetnost, likovna umetnost, šport in jeziki): branje odlomkov književnih besedil v izvirnem jeziku, dramatizacija besedil; poslušanje skladb iz svetovne glasbene dediščine, iz sodobne glasbene scene, petje pesmi v izvirnem jeziku; spoznavanje upodabljajoče umetnosti in del iz svetovne dediščine;
- *medkulturnost in večjezičnost* (povezava s predmeti družba, geografija, zgodovina, domovinska in državljanska kultura in etika, jeziki): jeziki, ki jih poznam in razumem (jezikovni portret učenca); jeziki moje družine, mojih sošolcev, prijateljev, sosedov; jezik kot temelj osebne in skupinske identitete, jeziki v času globalizacije; družbene vrednote in primerjava vrednot med kulturami; vloga jezika kot sredstva vključevanja oz. izključevanja iz skupine; vloga znanja jezikov za aktivno in odgovorno vlogo slovenskega državljana pri reševanju vprašanj človeštva na lokalni, nacionalni in planetarni ravni; jeziki, ki so jih govorili pomembni Slovenke in Slovenci; jezikovna pestrost v Sloveniji, EU in svetu; uporaba jezikovnih priročnikov v več jezikih; usvajanje jezikoslovnih izrazov (koordinirano usvajanje in razumevanje posameznih jezikoslovnih kategorij pri pouku slovenščine, drugega jezika, prvega tujega jezika in drugega tujega jezika, npr. samostalnik = a noun (angl.) = das Nomen (nem.) = il Nome (ital.)).

5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Preverjanje in ocenjevanje znanja potekata skladno s cilji in standardi znanja, opredeljenimi v učnem načrtu. Procesu učenja, poučevanja, preverjanja in ocenjevanja morajo biti usklajeni

med seboj. Preverjanje znanja in zmožnosti je sestavni del pouka, zato poteka med samim učnim procesom in ga je treba skrbno načrtovati. Rezultate preverjanja učitelj skupaj z učenci analizira, na podlagi ugotovitev oboji načrtujejo svoje nadaljnje dejavnosti. Preverjanje in ocenjevanje znanja potekata po veljavnem pravilniku o preverjanju in ocenjevanju.

Preverjanje znanja

Preverjanje znanja je ustrezno takrat, ko ima učitelj jasno predstavo o učnih ciljih ter poučuje in preverja znanje v skladu z zastavljenimi cilji in standardi znanja. Merila preverjanja znanja morajo biti zato jasna, smiselna in znana vsem učencem. Za učenca je pri preverjanju znanja pomembno, da ve, za kaj naj si prizadeva, na kaj naj bo pozoren in po čem bo učitelj presojal njegovo izkazano znanje, zato je smiselno, da je tvorno vključen v oblikovanje meril uspešnosti. Kakovostni preizkusi znanja osmišljajo učenje tujega jezika, zajemajo tudi višje spoznavne ravni, spodbujajo učenje z razumevanjem in omogočajo uporabo usvojenega znanja.

Preverjanje znanja je kakovostno, ko:

- je v skladu s cilji in standardi znanja iz učnega načrta,
- preverja različne sporazumevalne spretnosti v ustreznem razmerju in uravnoteženo glede na učni načrt,
- preverja tiste cilje, ki so primerni za določeno obliko preizkusa (ustno ali pisno),
- so merila za preverjanje nalog jasna in ustrezna,
- je strokovno-jezikovno pravilno (ne vsebuje strokovnih napak),
- upošteva učenčevo starost in zanimanja,
- je umeščeno v stvarni življenjski kontekst,
- je zanimivo, spodbuja radovednost in ustvarjalnost učenca,
- vsebuje različne taksonomske ravni v ustreznem razmerju (ne samo poznavanje, temveč tudi razumevanje in uporabo),
- vsebuje različne tipe nalog (odprte, polodprte, zaprte),
- ima natančna in enoznačna navodila k nalogam,
- je obseg nalog v skladu z razpoložljivim časom.

Ocenjevanje znanja

Znanje učencev v tem učnem načrtu ocenjujemo s številčnimi ocenami. **Ocenjevanje** znanja poteka v skladu z zakonodajo, in sicer ustno, pisno in na druge načine. Ocenjujemo znanja in zmožnosti, ki so navedena v poglavju *Standardi znanj* in znotraj tega ustrezno vsi vidiki sporazumevalne zmožnosti. Pri tem nas zanimajo predvsem razumevanje in uporaba usvojenega znanja ter usvojenost spretnosti in veščin. Ocenimo vse vidike učenčevega jezikovnega znanja: razumevanje, govorjenje in pisanje. Učenec naj bo že na začetku šolskega leta seznanjen s cilji tujejezikovnega pouka in z merili, po katerih se bo presojal njegovo znanje.

Zaključno oceno oblikujemo na podlagi ocen, ki jih učenec pridobi v šolskem letu v skladu s standardi znanja in na različnih načinih ocenjevanja: ustnem, pisnem, iz govornih nastopov idr. Kaže celostno znanje glede na zastavljene cilje predmeta in upošteva raznovrstne pokazatelje učenčevega napredka. Zaključne ocene ne oblikujemo z izračunavanjem aritmetične sredine.

Z ustnim načinom učitelj ocenjuje predvsem govorno sporazumevanje in sporočanje ter slušno razumevanje. Pri ustnih načinih učenec ustno odgovarja s poimenovanji, komentarji, napovedovanji, dopolnjevanji, igro vlog, izvedbo postopka itn.

Govorna zmožnost je ena izmed temeljnih in hkrati najbolj zapletenih jezikovnih zmožnosti, ki je sestavljena iz prepleta več posameznih spretnosti: besedišča, oblikoslovja in skladnje, fonetične realizacije, intonacije, upoštevanja kulturnih in socialnih okoliščin komunikacije, nadzorovanja govornega izražanja itd. Zato lahko pridobimo celovitejšo oceno učenčevih govornih zmožnosti samo skozi dejavnosti, ki odslikavajo življenjske govorne situacije in ki vključujejo sporazumevalne dejavnosti med učenci.

S pisnim načinom učitelj ocenjuje predvsem slušno in bralno razumevanje ter pisno sporazumevanje in sporočanje. Pri pisnih načinih učenec odgovarja z izbiro danih možnosti, s povezovanjem besednih in slikovnih prikazov, s prenašanjem podatkov v drugo obliko, s pisnim poimenovanjem stvari, kratkim opisom slikovnih in grafičnih prikazov, pisnimi sestavki, grafičnimi prikazi, likovnimi in tehničnimi izdelki itn. Obvladanje pravopisa, slovnice in jezikovnih funkcij ni pogoj za samostojno pisno izražanje, temveč se to razvija postopoma, skozi vajo pisanja besedil pri pouku.

Drugačne oblike preverjanja znanja

Sodobne oblike poučevanja zahtevajo tudi drugačne oblike preverjanja, ki so običajno manj formalne kot tradicionalni preizkusi znanja in upoštevajo ne le končni rezultat, temveč tudi kako učenec usvoji znanje, kako načrtuje svoje delo, kako sodeluje v skupini ipd. Vendar morajo tudi te oblike izhajati iz ciljev oziroma standardov znanja v učnem načrtu in zajemati relevantne sestavine učenčevega dela. Nujno je skrbno načrtovanje in priprava opisnikov, k njihovem oblikovanju pa je treba pritegniti tudi učence. Te oblike preverjanja uporabimo šele potem, ko učenci takšen način dela že dobro poznajo.

Primeri drugačnih oblik preverjanja znanja:

- samopreverjanje (zlasti raznih izdelkov) po skupno dogovorjenih merilih;
- skupinsko preverjanje rezultatov timskega dela oziroma sodelovalnega učenja; npr. pri *projektnem delu* lahko merila za preverjanja zajemajo pripravo in zbiranje podatkov, sodelovanje pri pisanju in poročanju, tehnike predstavljanja, jezikovne zmožnosti oz. rabo jezika, uporabo virov, prispevek idej in predlogov, delež in kakovost sodelovanja posameznika v posameznih fazah, celostni vtis ipd.;
- praktično preverjanje; ugotavljanje učenčeve uporabe pridobljenega znanja pri opravljanju določene praktične naloge po navodilih, npr. govorni nastop;
- presoja kakovosti izdelkov, kot so plakati, zgibanke, stenski časopis, strip;
- preverjanje po učnih postajah; učenci obiščejo vsako postajo z delovnim listom, individualno, v parih ali skupinah; delovne liste preverimo po vnaprej postavljenih merilih;
- učenčev razvojni/učni portfolio oz. listovnik (papirna ali digitalna oblika); pri tem ne gre za zbirko izdelkov, temveč za spremljanje celotnega procesa učenja. Iz listovnika je razvidno učenčevo predznanje, načrtovanje ciljev in strategij za doseg le-teh, oblikovanje meril uspešnosti in zbiranje dokazil, izboljšanje učnih dosežkov ob povratnih informacijah učitelja in vrstnikov. Učenec o svojem učenju reflektira, ga evalvira in posledično prevzema odgovornost za lastno učenje.

Pri tem so učitelju in učencem na voljo različna orodja in strategije formativnega spremljanja in vrednotenja znanja.

5.5 Informacijska tehnologija

Učenci pri pouku tujega jezika razvijajo digitalno zmožnost tako, da je uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije v podporo ciljem pouka. S tem učenci pri pouku jezikov razvijajo zmožnosti:

- iskanja, zbiranja, obdelovanja in vrednotenja podatkov in informacij,
- komuniciranja in sodelovanja na daljavo,
- izdelave in objave gradiv,
- varne rabe ter upoštevanja pravnih in etičnih načel uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije pri pouku tujega jezika spodbujamo:

- zmožnost sporazumevanja v tujem jeziku (z uporabo spletnih storitev za komuniciranje, kot npr. e-pošta, socialna omrežja, blogi, spletna telefonija idr.),
- splošno razgledanost (prek iskanja informacij po spletu z različnih družbenih in predmetnih področij, uporabe elektronskih slovarjev, seznanjanja z aktualnimi dogodki v medijih itd.),
- razvijanje medkulturne zmožnosti (učenci se z glasbo, videoposnetki, pododdajami itd. soočajo z izvirnimi situacijami, spoznavajo kulturo, običaje, navade, nebesedno komunikacijo drugih kulturnih skupnosti itd.),
- besedno, glasovno in vizualno ustvarjalnost učencev (npr. izdelava stripov, spletnih strani in pododdaj z uporabo različnih spletnih aplikacij itd.),
- predstavljanje in objavljanje izdelkov učencev (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno),
- sodelovalno ustvarjanje znanja (npr. v mrežnih projektih IEARN, e-twinning, v mednarodnih šolskih partnerstvih itd.).

Vključevanje informacijsko-komunikacijske tehnologije v pouk je smiselno le, če ta prispeva k lažjemu razumevanju učnih vsebin, ohranjanju motivacije za učenje in izboljšanju učnih rezultatov. Učitelj naj pri načrtovanju pouka razmisli o prednostih, ki jih prinaša informacijsko-komunikacijska tehnologija, opredeli cilje, učno vsebino, načine preverjanja znanja in zmožnosti ter izbere primerno učno in programsko okolje.

6 ZNANJE IZVAJALCEV

Predmet	Izvajalec	Znanja s področja
Obvezni predmet nemščina	Učitelj	
Nemščina v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju		Visokošolskega izobraževanja nemščine ali razrednega pouka in nemščine
Nemščina v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju		Visokošolskega izobraževanja nemščine